

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ
ЖАЛАЛ-АБДОВСУ

ТОГУЗ-ТОРО РАЙОНУ
АТАЙ АЙЫЛ
АЙМАГЫНЫН АЙЫЛДЫК
КЕҢЕШИ

КЫРГЫЗСКАЯ РЕСПУБЛИКА
ЖАЛАЛ-АБДАСКАЯ ОБЛАСТЬ

ТОГУЗ-ТОРОУСКИЙ РАЙОН
АЙЫЛНЫЙ КЕҢЕШ
АТАЙСКОГО
АЙЫЛНОГО АЙМАКА

**Атай айыл аймагынын айылдык кенешинин I (Биринчи)
чакырылышынын депутаттарынын кезексиз III сессиясынын**

№ 4 ТОКТОМУ

02. 12. 2024-жыл

Арал айылы

**“Атай айыл аймагынын айылдык кенешинин регламентин кабыл алуу
жөнүндө”**

Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” мыйзамынын 34-беренесинин 9-пункттуна ылайык, Атай айылдык кенешинин жооптуу катчысы Н.Нарматованын маалыматын угуп жана талкуулап, Атай айыл аймагынын айылдык кенешинин (I биринчи) шайланган депутаттарынын кезексиз III сессиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Атай айыл аймагынын айылдык кенешинин регламенти Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттигинен типтүү Регламент бекип келгиче убактылуу кабыл алынсын.
2. Кабыл алынган токтом жалпыга маалымдоо каражаттарында жарыялансын.
3. Жалпыга маалымдоо каражаттарына жарыялоо жана ченемдик укуктук актылардын мамлекеттик реестрине киргизүү жагы Атай айыл аймагынын айылдык кенешинин жооптуу катчысы Н.Нарматовага милдеттенирилсін.
4. Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө жагы Атай айыл аймагынын айылдык кенешинин мыйзамдуулук, укук тартибин сактоо, жарандардын укугун, кызыкчылыгын коргоо, муниципиалдык менчик, регламент, депутаттык этика жана мандат боюнча туруктуу комиссиясына тапшырылсын.

Атай айыл аймагынын
айылдык Кенешинин
терагасы

Өскөнбай уулу Сүйүндүк

Атай айылдык көнешинин 02.12.2024-
жылдагы №4 токтому менен бекитилди

АТАЙ АЙЫЛ АЙЫЛДЫК КӨНЕШИННИН РЕГЛАМЕНТИ

I Бөлүм. Жергиликтүү көнештин ишинин негиздері

III Бөлүм. Жергиликтүү көнештин ишин уюштуруу

IV Бөлүм. Жергиликтүү көнештин ченем жаратуу иши. Жергиликтүү көнештин токтомдорун даярдоонун, киргизүүнүн, кароонун жана кабыл алуунун тартиби

V Бөлүм. Жергиликтүү көнештин айрым ыйгарым укуктарын ишке ашыруунун тартиби

VI Бөлүм. Депутаттардын шайлоочулар менен болгон байланышы. депутаттык суроо талап

VII Бөлүм. Жергиликтүү көнештин ишмердүүлүгүнүн айкындуулугу

VIII Бөлүм. Жергиликтүү көнештин аппараты/жооптуу катчысы

Бул Регламент Кыргыз Республикасынын Конституциясынын, “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө”, “Жергиликтүү көнештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө”, “Жергиликтүү көнештердин депутаттарынын статусу жөнүндө”, “Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларынын негизинде иштелип чыккан жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында караптадын жергиликтүү көнештин иштерин уюштуруунун жана алардын ыйгарым укуктарын ишке ашыруунун тартибин белгилейт.

I БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КӨНЕШТИН ИШИНИН НЕГИЗДЕРИ

1-глава. Жалпы жоболор

1.1 Атай айыл аймагынын айылдык көнеши (мындан ары – жергиликтүү көнеш) - мыйзамдарда белгиленген тартипте жана санда жергиликтүү коомдоштук тарабынан 5 жылдык мөөнөткө шайлланган 21 депутаттардан турган, өзүнүн ишин коллегиялык негизде жүзөгө ашырган, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун өкүлчүлүктүү органы.

1.2. Сессиялар, туруктуу жана убактылуу комиссиялардын жыйындары, депутаттык жана бюджеттик угуулар, көнештин иши менен байланышкан башка иш-чаралар жергиликтүү көнештин ишинин формалары болуп эсептелинет.

1.3. Жергиликтүү көнештин иши мыйзамдуулук, коллегиялдуулук, объективдүүлүк, маселелерди талкуулоону жана чечимдерди кабыл алууну эркин жүргүзүү принциптерине негизделет.

1.4. Жергиликтүү көнеш Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына караптадын анын функцияларына жана ыйгарым укуктарына тийиштүү маселелерди өз алдынча чечет, өзү тарабынан кабыл алынган чечимдердин аткарылышына көзөмөл жүргүзөт жана аткарылышын камсыз кылат.

1.5. Жергиликтүү көнештин Регламенти Кыргыз Республикасынын мыйзамы тарабынан караптадын ыйгарым укуктарды жергиликтүү көнеш тарабынан жүзөгө ашыруу тартибин жана жол-жобосун, анын ишин уюштурууну аныктайт.

1.6. Жергиликтүү көнеш мөөрү жана символикалары бар бланктары, банктык мекемелерде эсептик счету, жеке мүлкү бар, өз милдеттери боюнча жооп бере алган юридикалык жак, мүлктүк жана мүлктүк эмес укуктарын жана милдеттерин ишке ашыра алат, сотто жооп берүүчү жана дооматчы боло алат.

2-глава. Жергиликтүү көнештин компетенциясына кирген маселелер

2.1. Жергиликтүү кеңеш Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган ыйгарым укуктарынын чегинде, ушул регламентте белгиленген тартипте алар боюнча маселелерди кароого жана чечим кабыл алууга укуктуу.

2.2. Жергиликтүү кеңештин сессиясында төмөнкүдөй маселелер чечилет:

1) жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүүнүн тартибин белгилөө;

2) жергиликтүү бюджетти жана анын аткарылыши жөнүндө отчеттуу бекитүү, ошондой эле бюджеттин аткарылышынын журушу жана бюджеттен тышкаркы фонддорду пайдалануу жөнүндө маалыматты угуу;

3) аймакты социалдык-экономикалык жактан өнүктүрүүнүн жана калкты социалдык жактан коргоонун программаларын бекитүү, программалардын аткарылыши жөнүндө отчеттуу угуу;

4) жергиликтүү салыктарды, жыйындарды жана алар боюнча женилдиктерди киргизүү, ошондой эле мыйзамдарда караган учурларда алар боюнча ставкаларды аныктоо;

5) муниципалдык менчикти пайдалануу жана тескөө тартибин бекитүү, муниципалдык менчикти пайдаланууга көзөмөлдүү ишке ашыруу;

а) муниципалдык менчик объектилеринин реестрин бекитүү;

б) муниципалдык менчикти объектилерин менчиктештирүү программасын бекитүү;

в) муниципалдык менчик объектилерин ипотекага же күрөөгө коюуга макулдук берүү;

г) муниципалдык менчик объектилерин сатууга, объектилерди муниципалдык менчикке сатып алууга макулдук берүү;

д) муниципалдык менчикти эсептен чыгаруунун тартибин белгилөө.

6) жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын иши жөнүндө жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысынын отчетун угуу;

7) тиешелүү мамлекеттик органдардын каросуна киргизүү максатында административик-аймактык түзүлүш боюнча сунуштарды иштеп чыгуу;

8) кеңештин төрагасын, анын орун басарын шайлоо, аларды кызмат орундарынан бошоттуу, кеңештин төрагасынын мыйзамдарга қарама-кашы келген чечимдерин жокко чыгаруу;

9) кеңештин регламентин кабыл алуу;

10) жергиликтүү кеңештин жылдык иш планын бекитүү;

11) жергиликтүү кеңештин туруктуу (убактылуу) комиссияларын түзүү жана жоюу, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жеке курамын бекитүү жана алардын курамына өзгөртүүлөрдү киргизүү, отчетторун угуу;

12) өз чечимдеринин аткарылышина көзөмөлдүк кылуу;

13) муздак сууну, канализацияны, жылуулук менен жабдууну пайдалануунун, ошондой эле мыйзамдарга ылайык турмуш-тиричиликтин катуу калдыктарын чогултуунун, ташым чыгаруунун жана жок кылуунун тарифтерин бекитүү;

14) алкогодук ичимдиктерди жана тамеки буюмдарын сатуу убактысы жана жери боюнча чектөөлөрдү тыюу салууга чейин белгилөө;

15) расымдык иш-чараларды өткөрүү эрежелерин бекитүү;

16) ирригациялык тармактарды, үйдү жана үй жанындагы участкаларды күтүү тартибин белгилөө;

17) бюджетти, аймакты социалдык-экономикалык өнүктүрүү жана калкты социалдык коргоо программаларын жана анын компетенциясына киргэн башка маселелерди аткарбагандыгынан улам жергиликтүү өз алдыча башкаруунун аткаруу органынын ээлеген кызматына шайкештиги жөнүндө маселени кароо туралуу сунуш киргизүү;

18) жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына ишенбестик билдириүү;

19) аймагында көрктөндүрүү, соода, сырткы жарнактарды жана маалыматтарды жайгаштыруу эрежелерин бекитүү;

20) башка жергиликтүү кеңештер менен кызматташуу жана тажрыйба алмашуу боюнча иштерди уюштуруу;

21) жергиликтүү коомдоштуктардын тарыхый жана маданий салттарын сактоо жана өнүктүрүү, маданияттын муниципалдык мекемелерин өнүктүрүү боюнча иш-чаралардын планын бекитүү;

22) аймагында айлана-чөйрөнү коргоо жана санитардык тазалоону контролдоо, тазалыкты жана тартилти сактоо боюнча иш-чаралардын планын бекитүү;

23) келишимдин негизинде жергиликтүү өз алдынча башкару органдарына мамлекеттик ыйгарым укуктар өткөрүлүп берилген учурда мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен бирдикте келишимдин шарттарын бекитүү, ошондой эле келишимде жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартилте жана учурларда мамлекеттик ыйгарым укуктарды өткөрүп берүү жөнүндө келишимди токтотуу же токтото туруу жөнүндө чечимдерди кабыл алуу;

24) жергиликтүү кеңештин депутаттарынын өз шайлоочуларына отчет берүүсү, шайлоочулардын суроо-талаптарын аткаруу жана шайлоочулар менен иштөө боюнча иш-чаралардын ар жылдык планын бекитүү, депутаттардын отчетун угуу;

25) жергиликтүү маанидеги маселелер боюнча жыйындарды, коомдук угууларды, курултайларды өткөрүү боюнча ар жылдык планын бекитүү;

26) жайыт жерлерин пайдалануу боюнча жамааттардын ар жылдык планын, жайыт жерлерин пайдалануу укугу үчүн акынын өлчөмүн бекитүү, алардын аткарылыши боюнча отчетторду угуу;

27) жергиликтүү коомдоштуктун Уставын бекитүү, анын жоболорунун аткарылышинын көзөмөлдөө;

28) аймактын артыкчылыктуу көйгөйлөрүн аныктоо жана аларды биргеликте чечүү максатында аткаруу органдары менен бирдикте активдүү жарандарды, демилгечи топторду, жамааттарды, коомдук бирикмелерди, жаштарды, бизнес коомдоштуктарын жана башка кызыкдар жактарды тартуу боюнча иштерди жүргүзүү;

29) кызмат көрсөтүүгө баа берүүнү жүргүзүүнүн усулу, жергиликтүү бюджеттин каржаттарынын, жергиликтүү коомдоштуктун, донордук уюмдардын салымдарынын эсебинен жүзөгө ашырылуучу жергиликтүү демилгелерди, долбоорлорду, программаларды бекитүү, ошондой эле кошмо мониторингдин жана баа берүүнүн топтору, анын курамы жөнүндө жобону бекитүү жана ошол топтордун сунуштарынын негизинде тийиштүү чааларды кабыл алуу;

30) өзүнүн карамагына кирген маселелер боюнча коомдук пикирди эсепке алуу үчүн коомдук угууларды өткөрүү, алардын жыйынтыгы боюнча көрүлүүчү чараларды аткарууну аткаруу органынын башчысына тапшыруу;

31) депутаттардын өздөрүнүн ыйгарым укуктарын жүзөгө ашыруусуна көмөктөшүү үчүн жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын коомдук башталыштагы коомдук жардамчыларын тартуунун тартибин бекитүү;

32) мыйзамдарга ылайык башка маселелерди чечүү.

3-глава. Жергиликтүү кеңештин төрагасы жана аны шайлоонун тартиби

3.1. Жергиликтүү кеңештин төрагасы тиешелүү жергиликтүү кеңештин сессиясында кеңештин депутаттарынын ичинен жашыруун добуш менен жергиликтүү кеңештин ыйгарым укуктарынын мөөнөтүнө шайланат.

3.2. Жергиликтүү кеңештин төрагасынын кызмат ордуна шайлоо үчүн талапкерди көрсөтүү укугу төмөндөгүлөргө таандык:

- саны 5 депутаттан кем эмес депутаттык топко.

Ар бир депутаттардын тобу бир талапкерди көрсөтүүгө укугу бар.

3.3. Жергилиттүү көнештин төрагасынын кызмат ордуна талапкерди көрсөтүү алар талапкер кылып сунуштаган депутатты көрсөтүү жөнүндө төрагалык кылуучуга арыз берүү жолу аркылуу жүргүзүлөт.

3.4. Өзүн өзү көрсөтүү жана талапкерлерди көрсөтүү жөнүндө арыздар төрагалык кылуучу тарабынан күбөлөндүрүлөт жана аларды жашыруун добуш берүү үчүн бюллетенге киргизүү үчүн эсептөө комиссиясына берилет.

3.5. Жергилиттүү көнештин төрагасынын кызмат ордуна талапкер депутаттардын алдында чыгып сүйлөйт, алардын суроолоруна жооп берет.

Чыгып сүйлөө үчүн ага 5 мүнөткө, суроолорго жооп берүү үчүн 3 мүнөткө, корутунду сөз сүйлөө үчүн 2 мүнөткө чейин сөз берилет.

3.6. Жергилиттүү көнештин төрагасынын кызмат ордуна талапкерди колдоп же ага каршы чыгып сүйлөөнү каалаган депутаттарга сөз сүйлөө үчүн 5 мүнөткө чейин убакыт берилет.

3.7. Жергилиттүү көнештин төрагасынын кызмат ордуна талапкер добуш берүү жолболову башталгангана чейин өзүн өзү алыш кое алат, бул тууралуу төрагалык кылуучуга добуш бергенге чейин өзүнүн тапкерлигин алыш коюу жөнүндө арызын жөнөтөт. Өзүн өзү алыш коюу добуш берүүсүз кабыл алтынат.

3.8. Талкуулоо токтолтулгандан кийин эсептөө комиссиясы жергилиттүү көнештин төрагасынын кызмат ордуна талапкерлердин фамилияларын жашыруун добуш берүү үчүн бюллетенге киргизет.

3.9. Жергилиттүү көнештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушун алган талапкер жергилиттүү көнештин төрагасынын кызмат ордуна шайланды деп эсептелинет.

Эгерде:

- бир талапкер көрсөтүлүп, ал депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушун ала албаса, талапкерлерди жаңыдан көрсөтүү жүргүзүлөт;

- эки талапкер көрсөтүлүп жана алардын бири да депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушун ала албаса, добуштардын көпчүлүк санын алган бир талапкер боюнча добуш берүүнүн экинчи туре өткөрүлөт. Эгерде биринчи турда эки талапкер тен депутаттардын добуштарынын тен санын алышса, талапкерлерди жаңыдан көрсөтүү жүргүзүлөт;

- эки талапкерден көп көрсөтүлүп жана алардын бири да депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушун ала албаса, добуштардын көпчүлүк санын алган эки талапкер боюнча добуш берүүнүн экинчи туре өткөрүлөт. Эгерде биринчи турда талапкерлердердин бири добуштардын көп санын алса, ал эми кийинки эки талапкер добуштардын тен санын алышса, добуштардын көпчүлүк санын алган бир талапкер боюнча добуш берүүнүн экинчи туре өткөрүлөт. Эгерде биринчи турда талапкерлердин экөөсү добуштардын тен көп санын алышса, ал эми кийинки талапкерлер добуштардын аз санын алышса, добуштардын көпчүлүк санын тен алган эки талапкер боюнча добуш берүүнүн экинчи туре өткөрүлөт. Эгерде биринчи турда бардык талапкерлер добуштардын тен санын алышса, талапкерлерди жаңыдан көрсөтүү жүргүзүлөт.

3.10. Талапкерлерди (же жаны талапкерлерди) көрсөтүү менен кайрадан шайлоо жергилиттүү көнештин эрки боюнча биринчи сессиянын күнүндө же башка күнү, бирок биринчи сессиянын күнүнөн баштап 5 календардык күндөн кеч эмес өткөрүлөт.

4-глава. Жергилиттүү көнештин төрагасынын ыйгарым укуктары

4.1. Жергилиттүү көнештин төрагасы:

4.1.1. жергилиттүү көнештин сессияларын чакырат жана алыш барат;

4.1.2. жергилиттүү көнештин иш планын бекитүү үчүн сессияга чыгарат;

4.1.3. жергилиттүү көнештин сессияларын даярдоого жалпы жетекчилик жүргүзөт, маселелерди алдын ала кароо үчүн жана алар боюнча тийиштүү корутундуларды

(чечимдерди) чыгарып жергиликтүү көнештин сессиясына киргизүү үчүн туруктуу комиссияларга жөнөтөт;

4.1.4. жергиликтүү көнештин сессиясынын кароосуна чыгарылган маселелердин даярдыгын контролдойт;

4.1.5. жергиликтүү көнештин сессиясынын күн тартибин түзөт;

4.1.6. жергиликтүү көнештин токтомдоруна кол коет жана алардын жарыяланышына жана аткарылышына контролдоону уюштурат;

4.1.7. жергиликтүү көнештин туруктуу жана убактылуу комиссияларынын ишин координациялайт;

4.1.8. катталган депутаттык топтордун ишине көмөктөшөт, алардын ишин координациялайт;

4.1.9. жергиликтүү көнештин төрагасынын орун басарынын/орун басарларынын жана туруктуу (убактылуу) комиссияларынын төрагаларынын өз милдеттерин аткаруусун контролдойт;

4.1.10. депутаттарга өздөрүнүн ыйгарым укуктарын жүзөгө ашырууга, жарандарды кабыл алуусуна, шайлоочулардын алдында отчет берүүсүнө көмөктөшөт, аларды маалыматтар менен камсыз кылат, депутаттардын укуктарын жана милдеттерин жүзөгө ашырууга байланышкан маселелерди карайт;

4.1.11. жергиликтүү көнештин жана анын органдарынын ишинин ачык-айкындыгын камсыз кылат;

4.1.12. мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, коомдук бирикмелер жана жарандар менен болгон мамиледе жергиликтүү көнештин атынан чыгат;

4.1.13. жергиликтүү көнештин жергиликтүү коомдоштуктар, аймактык коомдук өзүн өзү башкаруу органдары, мамлекеттик органдардын аймактык бөлүмчөлөрү жана тиешелүү аймакта жайгашкан башка юридикалык жактар менен өз ара аракеттерин уюштурат;

4.1.14. жергиликтүү көнештин, анын органдарынын абройун, депутаттардын арнамысын жана кадыр-баркын коргоо жана сактоо боюнча чааларды кабыл алат;

4.1.15. Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сыйлыктары менен сыйлоо жөнүндө, Кыргыз Республикасынын ардак наамдарын ыйгаруу тууралуу сунуштайт;

4.1.16. ушул Регламентке жана башка чөнөмдик укуктук актыларга ылайык башка маселелерди чечет.

4.2. Жергиликтүү көнештин төрагасы өзүнүн компетенциясынын чектеринде тескеме чыгарат. Төраганын тескемеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карма каршы келген учурда, ал жергиликтүү көнештин сессиясында депутаттардын ичинен жашыруун добуш берүү аркылуу депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен шайланат.

5-глава. Жергиликтүү көнештин төрагасынын орун басары

5.1. Жергиликтүү көнештин төрагасынын орун басары жергиликтүү көнештин ыйгарым укугуунун мөөнөтүнө төраганын альтернативалык түрдө берген сунушу боюнча жергиликтүү көнештин сессиясында депутаттардын ичинен жашыруун добуш берүү аркылуу депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен шайланат.

Жергиликтүү көнештин төрагасынын _ орун басары болот.

5.2. Жергиликтүү көнештин төрагасынын орун басарынын кызмат ордуна талапкерлерди шайлоо тартиби жана добуш берүүнүн башка жол-жоболук маселелери жергиликтүү көнештин төрагасы үчүн белгиленген тартипте ишке ашырылат.

5.3. Жергиликтүү көнештин төрагасынын орун басары өз ишин коомдук башталышта аткарат.

Жергиликтүү көнештин төрагасынын орун басары жергиликтүү көнештин төрагасын алмаштырган учурда Мыйзамда каралган учурларда жергиликтүү көнештин төрагасына төлөнүүчү компенсациянын суммасынан 50 пайыз өлчөмүндө компенсация алат.

- 5.4. Жергилектүү кенештин төрагасынын орун басары:
- 5.4.1. жергилектүү кенештин төрагасынын тапшырмаларын аткарат;
  - 5.4.2. жергилектүү кенештин төрагасы жок болгон учурда же ал өзүнүн иш-милдеттерин аткарууга мүмкүн болбой калган учурда жергилектүү кенештин төрагасынын иш-милдеттерин аткарат, ошондой эле жергилектүү кенештин төрагасынын тапшыруусу боюнча жергилектүү кенештин сессияларын алып барат;
  - 5.4.3. жергилектүү кенештин туруктуу комиссияларынын ишин уюштурат жана багыттайт, алардын өз ара аракеттерин координациялайт;
  - 5.4.4. жергилектүү кенеш тарабынан түзүлгөн убактылуу комиссиялардын ишине жетекчилики ишке ашырат же координациялайт;
  - 5.4.5. аймакта жайгашкан жергилектүү коомдоштуктар жана башка юридикалык жактар менен тыгыз байланышты жүргүзөт;
  - 5.4.6. жергилектүү кенештин, анын комиссияларынын компетенциясына кирген маселелерге арналган иш-чараларга катышат;
  - 5.4.7. жергилектүү кенештин туруктуу комиссияларынын төрагалары менен бирдикте жергилектүү кенеш кабыл алган чечимдердин, жергилектүү жамааттын Уставынын аткарылышын контролдоону камсыз кылат;
  - 5.4.8. ушул Регламентте жана башка ченемдик укуктук актыларда белгиленген башка иш-милдеттерди аткарат.

6-глава. Жергилектүү кенештин төрагасынын жана анын орун басарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу

- 6.1. Жергилектүү кенештин төрагасы жана анын орун басары алардын жеке өтүнүчүү боюнча, ошондой эле алар өздөрүнүн милдеттерин аткара албай калган шарттарга байланыштуу ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотот.
- 6.2. Өз каалоолору боюнча жергилектүү кенештин төрагасынын жана анын орун басарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө маселе алардын өздөрүнөн арыздар келип түшкөндө, ошондой эле депутаттардын жалпы санынын үчтөн бириңин кем эмесинин демилгеси боюнча каралат.
- 6.3. Өз каалоолору боюнча жергилектүү кенештин төрагасынын же анын орун басарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу жөнүндө токтом ачык добуш берүү (же депутаттардын каалоосу боюнча жашыруун добуш берүү) аркылуу жергилектүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен кабыл алынат.
- 6.4. Өздөрүнүн милдеттерин аткарбаган же талаптагыдай аткарбаган учурда жергилектүү кенештин сессиясында жашыруун (же ачык) добуш берүү жолу менен жергилектүү кенештин төрагасы, төрагасынын орун басары ээлеген кызмат ордунан мөөнөтүнөн мурда бошотулушу мүмкүн. Жергилектүү кенештин төрагасын, төраганын орун басарынын мөөнөтүнөн мурда бошоттуу тууралуу маселе жергилектүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн бириңин демилгеси боюнча киргизилиши мүмкүн.
- 6.5. Жергилектүү кенештин төрагасын мөөнөтүнөн мурда бошоттуу тууралуу чечим жергилектүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн экиси добуш берсе, кабыл алынды деп эсептелинет. Жергилектүү кенештин төрагасын мөөнөтүнөн мурда бошоттуу боюнча жашыруун (же ачык) добуш берүү ушул Регламентте белгиленген тартилте жүргүзүлөт.
- 6.6. Жергилектүү кенештин төрагасынын орун басарын мөөнөтүнөн мурда бошоттуу тууралуу чечим, жергилектүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүгү добуш берсе, кабыл алынды деп эсептелинет. Жергилектүү кенештин төрагасынын орун басарын мөөнөтүнөн мурда бошоттуу боюнча жашыруун (же ачык) добуш берүү ушул Регламентте белгиленген тартилте жүргүзүлөт.

7-глава. Жергилектүү кенештин туруктуу комиссиялары

7.1. Кеңештин карамагына кирген маселелерди алдын ала кароо жана даярдоо үчүн, ошондой эле кеңештин чечимдерин жүзөгө ашырууга катышуу, аймагында жайгашкан мекемелердин жана уюмдардын ошол чечимдерди аткарышын контролдоо үчүн жергиликтүү кенеш туруктуу комиссияларды түзөт.

7.2. Туруктуу комиссиялар жергиликтүү кеңештин түзүмдүк бөлүгү болуп саналат жана жергиликтүү кеңештин ыйгарым укугунун мөөнөтүнө жергиликтүү кеңештин токтому менен түзүлөт.

7.3. Туруктуу комиссиялардын тизмеси жана алардын сандык курамы жергиликтүү кеңешке шайланган депутаттардын сандык курамын эске алуу менен жергиликтүү кенеш тарабынан белгиленет жана депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен бекитилет.

7.4. Ар бир туруктуу комиссиянын сандык курамы жергиликтүү кеңештин депутаттарынын санынан: _____ кем болбоого жана _____ көп-болбоого тийиш.

7.5. Туруктуу комиссиянын мүчөлөрүн жергиликтүү кеңештин депутаттары шайлашат.

7.6. Жергиликтүү кеңештин депутаты бир гана туруктуу комиссиянын мүчөсү боло алат.

7.7. Туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү бирдей укукка ээ. Жергиликтүү кеңештин төрагасы жана анын орун басары туруктуу комиссиялардын курамына кире алышпайт.

7.8. Туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү өздөрүнүн курамынан алардын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен комиссиянын төрагасын шайлашат. Туруктуу комиссиялардын төрагалары жергиликтүү кеңештин сессияларында бекитилет.

7.9. Комиссиянын төрагасы өзүнүн миңдеттерин аткарбаган учурда комиссиянын көпчүлүк мүчөлөрүнүн чечими боюнча жаңыдан шайланышы мүмкүн.

7.10. Туруктуу комиссиялар жергиликтүү кеңештин алдында жоопкер жана ага отчет берет. Кезектеги жыл аяктагандан кийин туруктуу комиссиялар өзүнүн иши жөнүндө жергиликтүү кеңешке отчет беришет.

7.11. Ййгарым укуктарынын мөөнөтүнүн аралыгында, зарылчылыкка жараша, жергиликтүү кенеш жаңы туруктуу комиссияны түзүүгө, мурда түзүлгөндөрдү жоюуга жана кайра түзүүгө, алардын курамына өзгөртүү киргизүүгө укугу бар.

(Жергиликтүү кеңештин депутаттарынын орто курамын эске алуу менен жергиликтүү кеңеште төмөндөгү маселелер боюнча туруктуу комиссиялар түзүлүшү мүмкүн:

- Мыйзамдуулук, укук тартибин сактоо, жарандардын укугун, кызыкчылыгын коргоо, муниципалдык менчик, регламент, депутаттык этика жана мандат боюнча туруктуу комиссиясы

-Жергиликтүү өз алдынча башкарууну өнүктүрүү , жалпыга маалымдоо каражаттары, коомдук уюмдар жана жергиликтүү коомдоштуктар менен байланыш, билим берүү жаштар, спорт, маданият жана социалдык маселелер боюнча туруктуу комиссиясы

- Бюджет, экономика, инвестиция, ишкердик иш жана экономикалык байланыш туруктуу комиссиясы

- Айыл чарбасы, архитектура, курулуш, транспорт жана экология боюнча туруктуу комиссиясы

8-глава. Жергиликтүү кеңештин туруктуу комиссияларынын ыйгарым укуктары

8.1. Жергиликтүү көнештин туруктуу комиссиялары өздөрүнүн компетенцияларынын чектеринде:

8.1.1. иш планына ылайык туруктуу комиссиялардын карамагына кирген маселелерди даярдоону жана алдын ала кароону ишке ашырат, тийиштүү корутунду же чечим менен аларды жергиликтүү көнештин кароосуна киргизет;

8.1.2. кийинки жылга туруктуу комиссиянын иш планын иштеп чыгат;

8.1.3. жергиликтүү көнештин кароосуна аймактын экономикалык, социалдык жана маданий өнүгүүсүнө байланышкан маселелер боюнча сунуштарды жергиликтүү көнештин сессиясынын кароосуна киргизет;

8.1.4. өзүнүн аймагынын экономикалык өнүгүүсүнүн планынын жана бюджетинин долбоорлорун, пландардын жана бюджеттин аткарылышы жөнүндө отчетторду алдын ала карайт, алар боюнча өзүнүн корутундусун даярдайт, керек болгондо аларды көнешке сунуш кылат;

8.1.5. жергиликтүү көнештин төрагасынын тапшырмасы боюнча жергиликтүү көнештин кароосуна келип түшкөн жараптардын арыздарын, кайрылууларын жана даттанууларын карайт;

8.1.6. өз ишинин уюштуруу маселелерин чечет;

8.1.7. жергиликтүү көнеш тарабынан кабыл алынган чечимдердин, жергиликтүү коомдоштуктун Уставынын жоболорун аткаруу боюнча контролду жүзөгө ашырат;

8.1.8. каралып жаткан маселени башка комиссияга өткөрүп берүү тууралуу сунушту жергиликтүү көнештин төрагасына киргизет;

8.1.9. башка комиссиялар каралып жаткан маселелер боюнча пикирин билдирет;

8.1.10. ушул Регламентке жана башка чөнөмдик укуктук актыларга ылайык башка ыйгарым укуктарды аткаралат.

8.2. Туруктуу комиссиялар төмөндөгүлөргө укуктуу:

8.2.1. өзүнүн ишине илимпоздорду, адистерди, практикалык кызматкерлерди жана башка адамдарды тартууга;

8.2.2. өзүнүн карамагына киргэн маселелер боюнча мамлекеттик бийликтин жергиликтүү органдарынын, менчигинин түрүнө карабастан аймагында жайгашкан ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын жетекчилерин жана адистерин, ошондой эле аткаруу органынын башчысын жана анын аппаратынын тийиштүү адистерин угууга;

8.2.3. өзүнүн карамагына киргэн маселелер боюнча мамлекеттик органдардын, аткаруу органынын аппаратынын, коомдук уюмдардын өкүлдөрүн, ошондой эле адистерди, көз карандысыз эксперттерди жана илимпоздорду тартуу укугу менен жергиликтүү көнештин депутаттарынын ичинен убактылуу комиссияларды түзүү жөнүндө сунуш киргизүүгө;

8.2.4. туруктуу комиссиянын кароосуна берилген маселени иликтөө үчүн маалыматтарды, материалдарды жана документтерди кызмат адамдарынан, аткаруу органдарынан, мамлекеттик органдардан, уюмдардан, ишканалардан жана мекемелерден, аймагында жайгашкан башка уюмдардан суратып алууга, алар суроо-талапта көрсөтүлгөн мөөнөттө же суроо-талап берилген күндөн бир айлык мөөнөттөн кечиңтирибестен аларды туруктуу комиссияларга берүүгө милдеттүү;

8.2.5. өзүнүн карамагына киргэн маселелер боюнча жергиликтүү көнештин төрагасына жана аткаруу органынын башчысына каралып жаткан маселени көнери талкуулоо жана коомдук пикирлерди эске алуу максатында коомдук угууларды өткөрүү жөнүндө сунуш киргизүүгө;

8.2.6. башка туруктуу комиссиялар менен кошмо жыйын өткөрүүгө.

8.3. Жергиликтүү көнештин туруктуу комиссиялары аймагында жайгашкан уюмдардын жана мекемелердин оперативдик-чарбалык жана финансыйлык-чарбалык иштерине кийилишигүүгө укугу жок.

9-глава. Туруктуу комиссиялардын жыйындары

- 9.1. Туруктуу комиссиялардын жыйындары комиссиянын иш-планына ылайык чакырылат.
- 9.2. Туруктуу комиссиялар алардын компетенциясына кирген маселелер боюнча тийиштүү чечимдерди же корутундуларды кабыл алат.
- 9.3. Туруктуу комиссиялардын жыйындары коомчулук үчүн ачык болуп саналат, кызықдар болгон бардык тараптар туруктуу комиссияларлардын жыйындарына ушул Регламентте белгиленген тартилте катышууга укуктуу.
- 9.4. Эгерде мыйзамдарга ылайык каралып жаткан маселе мамлекеттик сырға тийиштүү болгон учурда туруктуу комиссиянын мүчөлөрүү комиссиянын жашыруун жыйыннын өткөрүү тууралуу чечим кабыл алат.
- 9.5. Комиссиянын төрагасы жыйынды өткөрүү датасы жана анда каралуучу маселер тууралуу З жумушчу күндөн кеч эмес комиссиянын мүчөлөрүнө, жергиликтүү кеңештин төрагасына жана анын орун басарына кабарлайт, ошондой эле жарандарга, чакырылган адамдарга алдын ала маалымдоо боюнча чарапарды кабыл алат.
- 9.6. Эгерде жыйынга комиссиянын мүчөлөрүнүн жарымынан ашыгы катышса, анда ал укук ченемдүү болуп эсептелет. Комиссиянын чечими комиссиянын мүчөлөрүнүн жалпы санынын добушу менен кабыл алынат.
- 9.7. Туруктуу комиссиянын төрагасы өзүнүн демилгеси менен, ошондой эле, комиссиянын мүчөлөрүнүн үчтөн биринин, жергиликтүү кеңештин төрагасынын жана анын орун басарынын талабы боюнча да комиссиянын жыйыннын чакыра алат.
- 9.8. Туруктуу комиссиянын жыйынна кеңеш берүүчү добушу укугу менен ошол комиссияга мүчө эмес депутаттардын, ошондой эле жергиликтүү кеңештин төрагасынын жана анын орун басарынын, аткаруу органынын башчысынын катышууга укугу бар, алар талкууланган маселе боюнча сөз сүйлөөгө жана талкууланган маселе боюнча өз пикирин билдириүүгө укуктуу.
- 9.9. Комиссиянын чечимине, корутундусуна туруктуу комиссиянын төрагасы кол коет, ал жокто анын орун басары кол коет. Кабыл алынган чечимдер маалымат тaktайларында чечимдердин көчүрмөлөрүн жайгаштыруу жолу аркылуу элге маалымдалат.
- 9.10. Жергиликтүү кеңештин туруктуу комиссияларынын иштерин материалдык-техникалык жактан камсыз кылуу (орун-жай, эмеректер, кенсе товарлары ж.б. менен камсыз кылуу) аткаруу органдарына жүктөлөт.

10-глава. Туруктуу комиссиялардын кошмо жыйындары

- 10.1. Бир нече туруктуу комиссиялардын карамагына кирген маселелер комиссиялардын демилгеси менен, ошондой эле жергиликтүү кеңештин төрагасынын тапшырмасы боюнча туруктуу комиссиялар тарабынан биргеликтө даярдалат жана каралат.
- 10.2. Бир нече туруктуу комиссиялардын карамагына кирген маселелерди иликтөө жана кароо кошмо жыйындарда жүргүзүлөт.
- 10.3. Эгерде кошмо жыйынга ар бир комиссиянын мүчөлөрүнүн жарымынан ашыгы катышса, анда ал укук ченемдүү болуп эсептелет. Кошмо жыйынды өз ара макулдашуу боюнча ошол комиссиялардын төрагалары альп барышат.
- 10.4. Кошмо жыйында каралган маселелер боюнча чечим туруктуу комиссиялардын мүчөлөрүнүн жалпы санынын жөнөкөй көпчүлүк добушу менен кабыл алынат жана ошол комиссиялардын төрагалары тарабынан кол коюлат. Кабыл алынган чечимдер маалымат тaktайларында чечимдердин көчүрмөлөрүн жайгаштыруу жолу аркылуу элге маалымдалат.

11-глава. Туруктуу комиссиянын төрагасынын ыйгарым укуктары

Туруктуу комиссиянын төрагасы:

- 11.1. комиссиянын дарегине келип түшкөн документтер жөнүндө комиссиянын мүчөлөрүнө түздөн-түз айылдык кеңештин катчысы аркылуу маалымдайт;

- 11.2. комиссиянын мүчөлөрү, катчы, жергиликтүү көнештин төрагасы, аткаруу органынын башчысы же анын орун басары менен бирдикте бир жылга туруктуу комиссиянын иш планын түзөт;
- 11.3. туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү менен бирдикте комиссиянын жыйынынын күн тартибинин долбоорун түзөт;
- 11.4. комиссиянын жыйынын чакырат жана зарыл документтерди жана башка материалдарды даярдоону уюштурат;
- 11.5. комиссиянын ишине байланыштуу материалдар жана документтер менен комиссия мүчөлөрүн тааныштырат;
- 11.6. убактылуу комиссиялардын ишине комиссия мүчөлөрүнүн катышуусун сунуш кылат;
- 11.7. Атай айылдык көнешинин катчысынын жардамы менен жергиликтүү коомдоштуктун мүчөлөрүн, мамлекеттик органдардын, коомдук уюмдардын өкулдерүүн, адистерди, эксперттерди жана илимпоздорду туруктуу комиссиянын жыйындарына катышуу үчүн чакырат;
- 11.8. комиссиянын жыйындарына төрагалык кылат;
- 11.9. жергиликтүү көнештин төрагасы жана төраганын орун басары менен туруктуу байланышта болот, комиссиянын жыйындарында карапланган маселелер, ошондой эле чечимдерди жана комиссиянын сунуштарын жүзөгө ашыруу үчүн кабыл алынган чаралар тууралуу маалымдайт;
- 11.10. жергиликтүү көнештин, туруктуу комиссиялардын чечимдерин аткаруу боюнча ишти уюштурат, тапшырылган милдеттердин аткарылышы тууралуу жергиликтүү көнештин төрагасына, комиссиянын мүчөлөрүнө маалымдайт;
- 11.11. жыл сайын жергиликтүү көнештин сессияларында туруктуу комиссиянын ишинин жыйынтыктары жөнүндө отчет берет, отчетто камтылган маалыматтарды көцири жайылтуу үчүн чараларды көрөт.

12-глава. Туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү

- 12.1. Туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү төмөндөгүлөргө укуктуу:
- 12.1.1. туруктуу комиссиялардын жыйынында кароо үчүн сунуштарды киргизүүтө;
- 12.1.2. комиссиянын иш планы, комиссиянын жыйындарынын күн тартиби боюнча, талкуулануучу маселелерди кароонун тартиби жана анын маңызы боюнча сунуштарды жана сын-пикирлерди киргизүүгө;
- 12.1.3. комиссияда карапланган жаткан маселелер боюнча кызмат адамдарынын жана башка адамдардын маалыматтарын угуунун зарылдыгы жөнүндө сунуш киргизүүтө;
- 12.1.4. комиссиянын чечимдеринин, корутундуларынын долбооруна сунуштарды жана сын-пикирлерди киргизүүгө;
- 12.1.5. өзүнүн сунуштарын негиздөө менен чыгып сүйлөөгө, маалымат берүүгө;
- 12.1.6. комиссиянын компетенциясына кирген маселелер боюнча маалымат алууга.
- 12.2. Туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү төмөндөгүлөргө милдеттүү:
- 12.2.1. ушул Регламенттин жоболорун сактоого;
- 12.2.2. өзү мүчөсү болуп саналган туруктуу комиссиялардын бардык жыйындарына катышууга. Комиссиянын жыйынына жүйөлүү себептерден улам катышууга мүмкүнчүлүгү болбой калган учурда комиссиянын төрагасына билдириүүтө;
- 12.2.3. жергиликтүү көнештин жана анын комиссияларынын компетенцияларына кирген маселелерлерге арналган иш-чараларга катышууга;
- 12.2.4. ал кабыл алган чечимдерди жүзөгө ашырууга активдүү катышууга, комиссиянын тапшырмаларын аткарууга.
- 12.3. Комиссия тарабынан карапланган бардык маселелерди чечүүгө активдүү катышууга үчүн комиссиянын мүчөсүнө шарт түзүлөт жана керектүү материалдар берилет.

12.4. Комиссиянын мүчөсү комиссиянын тапшырмасы боюнча комиссиянын карамагына кирген маселерди жеринен иликтейт, өзүнүн тыянактары жана сунуштары тууралуу комиссияга билдирет.

12.5. Сунушу комиссияда колдоого ээ болбогон комиссиянын мүчөсү ошол маселе жергиликтүү кеңештин сессиясында талкууланган учурда, аларды жазуу же оозеки түрүндө киргизүүгө укуктуу.

13-глава. Убактылуу комиссия

13.1. Жергиликтүү кеңеш зарылчылыкка жараша убактылуу комиссияларды түзүүгө укутуу.

13.2. Убактылуу комиссиялар жергиликтүү кеңешинин төрагасынын, анын орун басарынын, туруктуу комиссиялардын төрагаларынын сунушу, ошондой эле жергиликтүү кеңештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн биринин демилгеси боюнча түзүлөт.

13.3. Убактылуу комиссиялардын иши төмөндөгү учурлар менен чектелет:

13.3.1. убактылуу комиссия түзүлгөн тийиштүү мезгил менен;

13.3.2. убактылуу комиссия чечүү үчүн түзүлгөн тийиштүү тапшырма менен.

13.4. Убактылуу комиссияны түзүү жергиликтүү кеңештин токтому менен жолжоболоштурат, анда төмөнкүлөр көрсөтүлөт:

13.4.1. убактылуу комиссиянын аталышы;

13.4.2. убактылуу комиссиянын мүчөлөрүнүн сандык жана жеке курамы;

13.4.3. убактылуу комиссия чечүү үчүн түзүлгөн тапшырма;

13.4.4. убактылуу комиссиянын ыйгарыма укугуунун мөөнөтү.

13.5. Убактылуу комиссиянын мүчөлөрү жергиликтүү кеңештин депутаттары тарабынан депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен шайланат. Добуш берүү ошондой эле убактылуу комиссиянын курамы боюнча да жүргүзүлөт. Добуш берүүнүн жыйынтыгы алардын курамын шайлоо тууралуу жергиликтүү кеңештин токтому менен бекилет.

13.6. Өзүнүн курамынан убактылуу комиссиянын мүчөлөрү өздөрүнүн жалпы санынын көпчүлүк добушу менен комиссиянын төрагасын шайлашат.

13.7. Өзүнүн ишинин жыйынтыктары боюнча убактылуу комиссия жергиликтүү кеңешке отчет берет. Өзгөчө пикири бар комиссиянын мүчөсү аны жергиликтүү кеңештин сессиясында жарыялоого укуктуу.

13.8. Убактылуу комиссия төмөндөгү учурларда өзүнүн ишин токтотот:

13.8.1. өзү түзүлгөн мезгил аяктаганда;

13.8.2. убактылуу комиссия чечүү үчүн түзүлгүп, чечүүгө тийиш болгон тапшырмалар аткарылган учурда;

13.8.3. жергиликтүү кеңештин чечими боюнча башка учурларда.

13.9. Зарылчылыкка жараша адистер, экспертер, демилгечи топтор жана башка кызықдар адамдар убактылуу комиссиянын ишине тартылышы мүмкүн.

13.10. Караптап жаткан маслеле боюнча убактылуу комиссиянын мүчөлөрүнүн жалпы санынын көпчүлүк добушу менен убактылуу комиссия чечим же корутунду кабыл алат.

13.11. Убактылуу комиссиянын жыйынын өткөрүүнүн тартиби туруктуу комиссиялар үчүн белгиленген тартиппе жүргүзүлөт.

13.12. Жергиликтүү кеңештин убактылуу комиссияларынын иштерин материалдык-техникалык жактан камсыз кылуу (орун-жай, эмеректер, кенсе товарлары ж.б. менен камсыз кылуу) аткаруу органына жүктөлөт.

ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ИШИН УЮШТУРУУ

21-глава. Жергилектүү көнештин биринчи (уюштуруу) сессиясы

21.1. Жаңы шайланган жергилектүү көнештин биринчи сессиясы мурдагы чакырылган көнештин төрагасы тарабынан жергилектүү көнештин депутаттарын шайлоодон кийин эки жумалык мөөнөттөн кечиктирилбестен чакырылат.

13. Биринчи сессияны даярдоону АШК аппараты жургүзөт.

21.2. Жергилектүү көнештин аппараты (мындан ары - Аппарат), жооптуу катчысы (мындан ары - катчы) биринчи сессияга 3 күн калганға чейин депутатка төмөнкүлөрдү жиберет:

21.2.1. жаңы шайланган депутаттар жөнүндө маалыматты;

21.2.2. аппаратын кызматкерлеринин, катчынын байланыш телефондорун;

21.3. Жергилектүү көнештин биринчи сессиясын тиешелүү жергилектүү көнештин жаш курагы боюнча улуу депутаты ачат, көнештин төрагасы шайланганча сессияны алтып барат.

21.4. Жергилектүү көнештин сессиясы депутаттардын жалпы санынын кеминде жарымы катышса, укук ченемдүү болот.

21.5. Төрагалык кылуучу жергилектүү көнешке шайлоонун натыйжалары жөнүндө маалыматты жарыялоо үчүн аймактык шайлоо комиссиянын төрагасына сөз берет.

21.6. Аймактык шайлоо комиссиясынын төрагасы жергилектүү көнештин депутаттарына белгиленген үлгүдөгү мандатын ырастоочу күбөлүк жана төш белгини тапшырат.

21.7. Жергилектүү көнештин депутатынын ыйгарым укуктары мандат тапшырылган күндөн тартып башталат.

21.8. Жаңы чакырылыштагы жергилектүү көнештин депутаттары ыйгарым укуктарына киришкендөн кийин төмөнкү маселелер биринчи кезекте каралуусу тийиш:

21.8.1. Төраганы жана анын орун басарын шайлоо үчүн эсептөө комиссиясын түзүү;

21.8.2. Төраганы жана анын орун басарын шайлоо;

21.8.3. Жергилектүү көнештин чечими боюнча биринчи кезекте каралуучу маселелердин катарына жана башка маселелер киргизилиши мүмкүн.

21.9. Жогоруда көрсөтүлгөн маселелерди кароонун ирети сессиянын күн тартибинде аныкталат.

22-глава. Жергилектүү көнештин жана анын органдарынын ишин пландаштыруу

22.1. Жергилектүү көнеш, анын туруктуу комиссиялары планын бир жылга түзөт. Жергилектүү көнештин планы тууралуу маселе биринчи сессия өткөрүлгөн соң кийинки сессиянын күн тартибине киргизилет.

22.2. Жергилектүү көнештин иш планы жергилектүү көнештин төрагасынын орун басары, туруктуу комиссиялардын төрагалары, жооптуу катчысы жана аткаруу органынын башчысы менен бирдикте жергилектүү көнештин төрагасы тарабынан түзүлөт, зарылчылыкка жараша аймагында жайгашкан уюмдардын, ишканалардын жана мекемелердин жетекчилери чакырылат.

22.3. Жергилектүү көнештин туруктуу комиссиясынын иш планы жергилектүү көнештин иш планынын негизинде туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү, жооптуу катчысы, жергилектүү көнештин төрагасы жана аткаруу органынын башчысы менен бирдикте түзүлөт.

22.4. Иш планына бир жылдын аралыгында жергилектүү көнештин сессияларында, туруктуу комиссиянын жыйындарында кароого чыгарылган маселелер киргизилет.

22.6. Жергилектүү көнештин жана анын туруктуу комиссияларынын ишин пландаштыруу жергилектүү көнештин жана анын туруктуу комиссияларынын кароосуна иш планына киргизилбegen башка маанилүү маселелерди киргизүүгө чектөө койбойт.

21-глава. Жергилектүү көнештин биринчи (уюштуруу) сессиясы

21.1. Жаңы шайланган жергилектүү көнештин биринчи сессиясы мурдагы чакырылган көнештин төрагасы тарабынан жергилектүү көнештин депутаттарын шайлоодон кийин эки жумалык мөөнөттөн кечикирилбестен чакырылат.

13. Биринчи сессияны даярдоону АШК аппараты жүргүзэт.

21.2. Жергилектүү көнештин аппараты (мындан ары - Аппарат), жооптуу катчысы (мындан ары - катчы) биринчи сессияга 3 күн калганга чейин депутатка төмөнкүлөрдү жиберет:

21.2.1. жаңы шайланган депутаттар жөнүндө маалыматты;

21.2.2. аппаратын кызматкерлеринин, катчынын байланыш телефондорун;

21.3. Жергилектүү көнештин биринчи сессиясын тиешелүү жергилектүү көнештин жаш курагы боюнча улуу депутаты ачат, көнештин төрагасы шайланганча сессияны алыш барат.

21.4. Жергилектүү көнештин сессиясы депутаттардын жалпы санынын кеминде жарымы катышса, укук ченемдүү болот.

21.5. Төрагалык кылуучу жергилектүү көнешке шайлоонун натыйжалары жөнүндө маалыматты жарыялоо үчүн аймактык шайлоо комиссиянын төрагасына сөз берет.

21.6. Аймактык шайлоо комиссиясынын төрагасы жергилектүү көнештин депутаттарына белгилендөгү мандатын ырастоочу күбөлүк жана төш белгини тапшырат.

21.7. Жергилектүү көнештин депутатынын ыйгарым укуктары мандат тапшырылган күндөн тартып башталат.

21.8. Жаңы чакырылыштагы жергилектүү көнештин депутаттары ыйгарым укуктарына киришкенден кийин төмөнкү маселелер биринчи кезекте каралуусу тиши:

21.8.1. Төраганы жана анын орун басарын шайлоо үчүн эсептөө комиссиясын түзүү;

21.8.2. Төраганы жана анын орун басарын шайлоо;

21.8.3. Жергилектүү көнештин чечими боюнча биринчи кезекте каралуучу маселелердин катарына жана башка маселелер киргизилиши мүмкүн.

21.9. Жогоруда көрсөтүлгөн маселелерди кароонун ирети сессиянын күн тартибинде аныкталат.

22-глава. Жергилектүү көнештин жана анын органдарынын ишин пландаштыруу

22.1. Жергилектүү көнеш, анын туруктуу комиссиялары планын бир жылга түзөт. Жергилектүү көнештин планы тууралуу маселе биринчи сессия өткөрүлгөн соң кийинки сессиянын күн тартибине киргизилет.

22.2. Жергилектүү көнештин иш планы жергилектүү көнештин төрагасынын орун басары, туруктуу комиссиялардын төрагалары, жооптуу катчысы жана аткаруу органынын башчысы менен бирдикте жергилектүү көнештин төрагасы тарабынан түзүлөт, зарылчылыкка жараша аймагында жайгашкан уюмдардын, ишканалардын жана мекемелердин жетекчилери чакырылат.

22.3. Жергилектүү көнештин туруктуу комиссиясынын иш планы жергилектүү көнештин иш планынын негизинде туруктуу комиссиялардын мүчөлөрү, жооптуу катчысы, жергилектүү көнештин төрагасы жана аткаруу органынын башчысы менен бирдикте түзүлөт.

22.4. Иш планына бир жылдын аралыгында жергилектүү көнештин сессияларында, туруктуу комиссиянын жыйындарында кароого чыгарылган маселелер киргизилет.

22.6. Жергилектүү көнештин жана анын туруктуу комиссияларынын ишин пландаштыруу жергилектүү көнештин жана анын туруктуу комиссияларынын кароосуна иш планына киргизилбegen башка маанилүү маселелерди киргизүүгө чектөө койбойт.

22.7. Жергилектүү көнештин курамы, туруктуу комиссиялардын курамы, ошондой эле иш пландары аймактагы маалымат тактайларында документтердин көчүрмөлөрүн жайгаштыруу аркылуу маалымдалат.

23-глава. Жергилектүү көнештин сессиясын даярдоонун жана өткөрүүнүн тартиби

23.1. Жергилектүү көнештин сессиясы жергилектүү көнештин карамагына кирген маселелерди колективдүү талкуулоону жана ал боюнча тийиштүү чечим кабыл алууну камсыз кылган жергилектүү көнештин ишинин негизги уюштуруучулук-укуктук түрү болуп саналат.

23.2. Жергилектүү көнештин сессиясы жергилектүү көнештин депутаттарынын жалпы санынын жарымынан аз эмеси катышканда укук ченемдүү болот.

23.3. Депутаттарды каттоо башталгандан кийин 30 мунэттүн аралыгында кворум жок болгон учурда төрагалык кылуучу 15 мунэттө тыныгуу жарыялайт. Эгерде 45 мунэттүн ичинде кворум камсыз кылышбаса, анда сессия болбой калды деп эсептелинет.

23.4. Жергилектүү көнештин сессиясын жергилектүү көнештин төрагасы чакырат:

23.4.1. өзүнүн демилгеси боюнча;

23.4.2. жергилектүү көнештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн бириңен кем эмесинин демилгеси боюнча;

23.4.3. айыл өкмөтүнүн башчысынын сунушу боюнча;

23.4.4. жергилектүү мамлекеттик администрациясынын башчысы-акимдин сунушу боюнча.

23.5. Жергилектүү көнештин сессиясы кварталына бир жолудан кем эмес өткөрүлөт. Белгиленген мөөнөттө чакырылуучу жергилектүү көнештин сессиясынан тышкary, кезексиз сессиялар өткөрүлүшү мүмкүн.

23.6. Жергилектүү көнештин сессиясы коомчулук учун ачык болуп саналат. Сессияга аткаруу органынын башчысы, анын орун басары, жергилектүү коомдоштук мүчөлөрү, каралуучу маселе боюнча чакырылган адамдар, ошондой эле ушул Регламенте каралган тартипте бардык кызықдар адамдар катышууга укуктуу.

23.7. Эгерде каралып жаткан маселе мыйзамдарга ылайык мамлекеттик жашыруун сырға тийиштүү болсо, жергилектүү көнеш жабык сессия өткөрүү боюнча чечим кабыл алыпсы мүмкүн.

23.8. Жергилектүү көнештин сессиясын чакыруу тууралуу жарыя сессия башталгандага чейин 10 календарьк күндөн кечикирилбестен, аймактарда жалпы жашоочуларга жеткиликтүү жерлерде көрүнүктүү болуп илинет.

23.9. Жергилектүү көнештин сессиясына катышуучулардын саны каттоонун натыйжалары боюнча аныкталат. Депутаттарды каттоону жооптуу катчы жүргүзөт, каттоо ар бир сессиянын алдында жана каттоонун убактысы көрсөтүлүү менен сессия аяктаганга чейин жүргүзүлөт. Депуттарды каттоо журналы жооптуу катчыда (же жергилектүү көнештин төрагасында) сакталат. Сессияга катышкан депутат өзүнүн катталуусун жокко чыгарууну талап кылууга укуксуз.

23.10. Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына ылайык документ түрүндө тастыкталган ооруу, иш сапары жана башка себептер жергилектүү көнештин сессиясына депутаттын катышпай калышынын жүйөлүү себептери болуп саналат. Мындай учурда депутат жергилектүү көнештин төрагасына жергилектүү көнештин сессиясына депутаттын катышпай калышынын жүйөлүү себептерин тастыктаган документти талшырат.

23.11. Сессияларга катары менен төрт жолудан ашык жүйөлүү себептерсиз катышпай калган депутаттарга карата жергилектүү көнештин депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен депутаттык ыйгарым укуктарын токtotуу тууралуу жергилектүү көнештин чечими кабыл алынат. Мындай чечим күчүнө киргендөн кийин

(жарыяланган күндөн баштап) ыйгарым укуктарын токtotуу үчүн аймактык шайлоо комиссиясына жөнөтүлөт.

24-глава. Жергиликтүү кенештин кезексиз сессиясы

24.1. Кечикирилгис маселелерди чечүү үчүн жергиликтүү кенештин төрагасы өзүнүн демилгеси же аткаруу органынын башчысынын, жергиликтүү мамлекеттик администрациясынын башчысы-акимдин, жергиликтүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн биринин сунушу боюнча жергиликтүү кенештин кезексиз сессиясын чакырууга укуктуу.

24.2. Жергиликтүү мамлекеттик администрациясынын башчысы-акимдин, аткаруу органынын башчысынын же жергиликтүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн биринин, кенештин кезексиз сессиясын чакыруу боюнча сунушу кезексиз сессияда каралуучу маселелерди көрсөтүү жана аны чакыруунун зарылдыгынын кыскача негиздемеси менен жазуу жүзүндө жергиликтүү кенештин төрагасына берилет.

24.3. Жергиликтүү кенештин кезексиз сессиясын чакыруу боюнча жергиликтүү кенештин төрагасынын сунушу каралуучу маселелерди көрсөтүү жана аны чакыруунун зарылдыгынын негиздемеси менен маалымдама аркылуу жол-жоболоштурулат жана жергиликтүү кенешти депутаттарына жөнөтүлөт.

24.4. Кезексиз сессия сунуш келип түшкөн күндөн тартып 5 календардык күндөн кеч эмес убакытта чакырылат.

24.5. Кезексиз сессиясын чакыруу жөнүндө жергиликтүү кенештин депутаттарына маалымдоо кезексиз сессияны чакыруу тууралуу чечим кабыл алынган күндөн баштап 4 календардык күндүн ичинде жүргүзүлөт.

24.6. Жергиликтүү кенештин кезексиз сессиясын чакыруу боюнча жарыядада кезексиз сессияда каралуучу маселелер көрсөтүлүп, кезексиз сессия башталганга чейин 4 календардык күндөн кечикирилбестен, аймактарда жалпы жашоочуларга жеткиликтүү жерлерде көрүнүктүү болуп илинет.

24.7. Өзгөчө кырдаалдар жараган учурда жергиликтүү кенештин төрагасы депутаттарды, чакырылуучу адамдарды жана жергиликтүү коомдоштуктун мүчөлөрүн маалымдоонун мөөнөтүн милдеттүү түрдө сактабастан эле кезексиз сессияны чакырууга укуктуу.

24.8. Кезексиз сессиянын күн тартиби жана зарыл каралуучу маселелердин материалдары депутаттарга жана чакырылган адамдарга кезексиз сессиянын календарлык күнүнө чейин, калган бардык катышуучуларга кезексиз сессия өткөрүлөр алдында таркатылат.

24.9. Өзгөчө кырдаалдар жараган учурда кезексиз сессиянын күн тартиби жана материалдары депутаттарга жана бардык чакырылгандарга жана катышуучуларга кезексиз сессия өткөрүлөр алдында таркатылат.

25-глава. Сессиянын күн тартиби

25.1. Сессиянын күн тартибинин долбоору жергиликтүү кенештин иш планынын, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын, депутаттардын, аткаруу органынын башчыларынын сунуштарынын негизинде жыйын өткөрүүгө чейин жергиликтүү кенештин төрагасы тарабынан 10 күн мурда жана кенештин кезексиз сессиясына чейин 5 күн мурда түзүлөт. Өзгөчө кырдаал жараган учурларда кечикирилгис түрдө түзүлөт.

25.2. Күн тартибинин долбоорунун маселелери алар туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарында алдын ала каралгандан кийин жана алар жергиликтүү кенештин туруктуу (убактылуу) комиссияларынын төрагалары менен макулдашылгандан кийин төрага тарабынан киргизилет.

25.3. Өткөрүлүүчү убактысы жана жери көрсөтүлүү менен төрага тарабынан аныкталган сессиянын күн тартибинин долбоору, сессияда каралууга тийиш болгон токтомдордун долбоорлору жана башка документтер менен материалдар сессия башталганга чейин 3 календардык күндөн кеч эмес депутаттарга жана чакырылган адамдарга жөнөтүлөт. Күн тартибинин долбоору бир эле учурда маалымат тaktайларына жайгаштырылат, ошондой эле жергиликтүү калктын таанышуусу үчүн аймактагы көрүнүктүү жерлерге илинет.

25.4. Эгерде жергиликтүү кенештин депутаттары зарыл деп эсептешсе, сессиянын күн тартибинин долбоору жергиликтүү гезиттерде, телекөрсөтүүдө жана радиодо жарыя кылышат.

25.5. Сессиянын күн тартибинин долбоору сессияда төрагалык кылуучу тарабынан негиз катары кабыл алуу үчүн добушка коюлат.

25.6. Сессияда негиз катары кабыл алынган күн тартибинин долбооруна өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилиши мумкун.

25.7. Сессияда негиз катары кабыл алынган күн тартибинин долбоорун жаңы маселе менен толуктоо тууралуу сунуш, эгерде сунуш кылынган маселе мурда жергиликтүү кенештин туруктуу (убактылуу) комиссияларында каралган болсо гана, катышкан депутаттардын көпчүлүк добушу менен киргизилет.

25.8. Күн тартибинин долбооруна киргизилген маселелерди алыш салуу же сессиянын күн тартибидеги маселелерге өзгөртүү киргизүү (техникалык маанидеги) тууралуу сунуштар жергиликтүү кенештин туруктуу (убактылуу) комиссияларында каралbastan эле катышкан депутаттардын көпчүлүк добушу менен кабыл алынат.

25.9. Сессиянын күн тартибинин долбооруна өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизүү тууралуу чечим кабыл алынгандан кийин төрага тарабынан сессиянын күн тартиби жалпысынан кабыл алуу үчүн добушка коюлат, сессиянын күн тартиби жергиликтүү кенештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен кабыл алынат.

25.10. Жергиликтүү кенештин сессиясында кошумча материалдар жергиликтүү кенештин төрагасынын кол коюусу болгондо гана таркатылат.

26-глава. Сессияга төрагалык кылуучу

26.1. Жергиликтүү кенештин сессиясын, сессияга төрагалык кылуучу алыш барат. Сессияга төрагалык кылуучу жергиликтүү кенештин төрагасы болуп саналат, ал жокто жергиликтүү кенештин төрагасынын орун басары болот.

26.2. Сессияга төрагалык кылуучу төмөндөгүдөй укуктарга ээ:

26.2.1. жергиликтүү кенештин сессиясын алыш барууга;

26.2.2. маселелерди талкуулоого катышшууга;

26.2.3. депутаттарга жана кызмат адамдарына маалым-кат алуу үчүн кайрылууга;

26.2.4. эгерде депутат Регламентти бузүп жатса, күн тартибинен башка маселе боюнча сүйлөсө, кемсингүүчү сөздөрдү пайдаланса, чыгып сүйлөөчүнү эскертуүгө, эгерде кайталап мындай бузуларга жол берсе, чыгып сүйлөөчүгө сөз бербөө жөнүндө добушка коуюга;

26.2.5. чечим кабыл алынган учурда көпчүлүгүнүн добуш берүүсү ачыктан-ачык белгилүү болуп турганды добуштарды саноого убакыт кетирбөөгө;

26.2.6. сессияда пайда болгон пикир келишпестиктерди четтетүү жана маселелерди чечүү максатында депутаттар, адистер менен кенешүүлөрдү өткөрүүнү жүргүзүүгө;

26.2.7. ушул Регламентте белгиленген тартипте сессияга катышшуу тартибин бузган депутат болуп саналышпаган адамдарга сөз бербөө, жыйындар залынан чыгарып жиберүү тууралуу сунуштарды киргизүүгө;

26.2.8. залда өзгөчө кырдаалдар, ошондой эле коомдук тартипти одоно бузулар жараплан учурда сессияны токтото турууга.

26.3 Сессияга төрагалык кылуучу төмөндөгүлөргө милдеттүү:

26.3.1. ушул Регламентти сактоого жана аны ушул жыйынга катышуучулардын баарынын сактоосун камсыз кылууга;

26.3.2. чыгып сүйлөө убактысын сактоону камсыз кылууга, белгиленген убакыттын бүтүп жаткандыгы тууралуу өз учурунда эскертуүгө;

26.3.3. сессиянын күн тартибине ылайык келип түшкөн сунуштардын ирети боюнча сез сүйлөө үчүн сез берүүгө;

26.3.4. сессиянын күн тартибинде турган маселелерди добушка коюуга;

26.3.5. келип түшкөн депутаттардын сунуштарын иретине жараша добушка коюуга;

26.3.6. депутаттардын жазуу жүзүндөгү суроо-талаптарын жана кайрылууларын жарыя кылууга, суроо-талаптар үчүн сез берүүгө, аларга суроо-жооп, маалымкат, билдириүү, жаандардын кайрылуулары, жарыялар үчүн, ошондой эле жыйынды алып баруу боюнча сын-пикирлер, жергиликтүү кенештин токтомунун долбоору боюнча сунуштарды жана түзөтүүлөрдү киргизүү, добуш берүүнүн түрү боюнча чыгып сүйлөө үчүн сез берүүгө;

26.3.7. сессиянын протоколун жүргүзүүнү уюштурууга, жергиликтүү кенештин сессияларынын протоколдоруна жана токтомдоруна кол коюуга;

26.3.8. сессиянын катышуучуларына карата сый мамиле жасоого, сессиянын катышуучуларына жекече сын-пикирин билдириүүдөн жана алардын сездерүнө баа берүүдөн, комментарий жасоодон карманууга;

26.3.9. сессияны алып баруунун эрежелери жана жол-жоболору боюнча билдириүүлөрдү жана түшүндүрмөлөрдү эске алууга;

26.3.10. эгерде жергиликтүү кенештин төрагасы каралып жаткан маселе боюнча баяндамчы болсо же аны жергиликтүү кенештиң төрагасынын кызмат ордунан бошотуу тууралуу маселени жергиликтүү кенеш караган учурда, сессияны алып барууну орун басарына берүүгө.

27-глава. Жергиликтүү кенештин сессиясындагы депутаттын укугу жана милдети

27.1. Жергиликтүү кенештин депутаты төмөндөгүлөргө укуктуу:

27.1.1. жергиликтүү кенештин органдарын шайлоого жана аларга шайланууга;

27.1.2. жергиликтүү кенештин жана анын органдарынын кароосу үчүн маселелерди сунуш кылууга;

27.1.3. жергиликтүү кенештин жана анын органдарынын жыйындарынын күн тартиби, талкуулануучу маселелерди кароонун ирети жана алардын маңызы боюнча сунуштарды жана сын-пикирлерди киргизүүгө;

27.1.4. токтомдордун долбоорлорун, жергиликтүү кенеш же анын органдары кабыл алуучу документтерди жана аларга түзөтүүлөрдү кароо үчүн демилгелөөгө жана киргизүүгө;

27.1.5. жергиликтүү кенеш түзүүчү туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жеке курамы жана жергиликтүү кенеш тарабынан шайлануучу, дайындалуучу же бекитилүүчү кызмат адамдарынын талапкерлиги боюнча пикирин билдириүүгө;

27.1.6. жергиликтүү кенеш тарабынан түзүлүүчү органга, алардын курамына кирген адамдарга, ошондой эле жергиликтүү кенеш тарабынан шайлануучу, дайындалуучу же бекитилүүчү кызмат адамдарына ишеним көрсөтпөө жөнүндө маселени коюуга;

27.1.7. жарыш сездергө катышууга, суроо-талап менен кайрылууга, баяндамачыга сессияга төрагалык кылуучуга суроолорду берүүгө;

27.1.8. жергиликтүү кенешке отчет берүүчү органдын же кызмат адамынын кенештин сессиясында отчетун угуу, ошондой эле жергиликтүү кенештин, аймагында жайгашкан башка органдардын жана кызмат адамдарынын компетенциясына кирген маселелер боюнча маалыматтарын угуу боюнча сунуштарды киргизүүгө;

27.1.9. өзүнүн сунуштарын негиздөө менен жана добуш берүүнүн түрү боюнча чыгып сүйлөөгө, маалымат берүүгө;

27.1.10. жергиликтүү кеңештин сессиясында, анын органдарынын жыйындарында жергиликтүү кеңеш тарабынан белгиленген тартиппе жарандардын же алардын бирикмелиринин кайрылууларынын, билдируулорунүн, петицияларынын текстерин, эгерде алар коомдук мааниге ээ болсо, жарыя кылууга;

27.1.11. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана ушул Регламентте ага берилген башка укуктардан пайдаланууга.

27.2. Жергиликтүү кеңештин депутаты төмөндөгүлөргө милдеттүү:

27.2.1. ар бир сессиянын алдында каттоодон өтүүгө жана сессиянын ишине катышууга;

27.2.2. регламентти, сессиянын күн тартибин жана сессияга төрагалык кылуучунун укук ченемдүү талаптарын сактоого;

27.2.3. колун көтөрүү аркылуу сез сүйлөөнү суранууга;

27.2.4. сессияга төрагалык кылуучунун уруксаты менен гана чыгып сүйлөөгө;

27.2.5. жүрүм-турум этикасынын эрежелерин сактоого;

27.2.6. чыгып сүйлөгөндө катышып жаткандардын ар-намысына жана кадырбаркына акарат келтирген орой, мазактоочу сөздөрдү колдонбоого, мыйзамсыз аракеттерге чакырбоого, көз көрүнөө жалган маалыматтарды пайдаланбоого, сессиянын катышуучуларына алардын чыгып сүйлөгөн сөздөрүнө баам бербөөгө, кимdir бирөөнүн дарегине карата негизсиз жалаа жабууга жол бербөөгө;

27.2.7. сессия учурунда төрагалык кылуучунун уруксаты менен чыгып кетүүгө.

27.3. Өзүнүн милдеттерин аткарбаган учурда депутат мыйзамдарга ылайык жооп берет.

27.4. Жергиликтүү кеңештин депутаты анын жеке кызыкчылыгына байланыштуу, башкacha айтканда ал үчүн, анын жубайы, алардын ата-энелери, балдары, бир туугандары үчүн материалдык жактан пайдалуу маселелер кеңештин сессияларында каралган учурда катышууга жана добуш берүүгө тийиш эмес.

27.5. Жергиликтүү кеңештин депутаттары жергиликтүү кеңештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн биригин демилгеси менен төмөндөгү маселелерди демилгелөөгө укуктуу:

27.5.1. өздөрүнүн милдеттерин аткарбаган же тийиштүү денгээлде аткарбаган учурларда жергиликтүү кеңештин төрагасын, төраганын орун басарын мөөнөтүнөн мурда бошотууга;

27.5.2. жергиликтүү кеңештин сессиясын көзексиз тартиппе чакырууга;

27.5.3. мурда кабыл алынган жергиликтүү жамааттын уставына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүгө.

27.6. Жергиликтүү кеңештин сессиясында депутаттар тарабынан айтылган жана жазуу жүзүндө төрагалык кылуучуга берилген сын-пикирлер жана сунуштар жергиликтүү кеңеш тарабынан же анын тапшырмасы боюнча туруктуу (убактылуу) комиссиялар тарабынан каралат же тийиштүү мамлекеттик органдардын же кызмат адамдарынын кароосуна жөнөтүлөт, алар жергиликтүү кеңеш тарабынан башкacha каралбаса, ошол сунуштарды жана сын-пикирлерди бир айлык мөөнөттөн кечиктирбестен кароого жана кароонун жыйынтыктары боюнча сунуш жана сын-пикир киргизген депутатка, ошондой эле жергиликтүү кеңештин төрагасына билдируүгө милдеттүү.

27.7. Сессияларда, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарында депутаттарга жергиликтүү кеңеш тарабынан кабыл алынган чечимдердин аткарылышынын, депутаттардын сунуштарынын жана сын-пикирлеринин, шайлоочулардын суурооталаптарынын жүзөгө ашырылышынын жүрүшү жөнүндө, ошондой эле жергиликтүү кеңештин жана анын органдарынын иштеринин башка маанилүү маселелери мазгилмезгили менен маалымдалат.

28-глава. Депутаттык этика

28.1. Жергиликтүү көнештин депутаты өзүнүн ыйгарым укуктарын аткарган учурда жеке жана коомдук кызыкчылыктардын кагылышуусунан (мындан ары – кызыкчылыктардын кагылышуусу) качууга милдеттүү.

28.2. Кызыкчылыктардын кагылышуусу жарапланучурда депутат өзүн депутаттык этиканын кодексине ылайык алтып журууга милдеттүү. Депутат өзүнүн ак ниеттүүлүгүнө коомчулукта шектенүү пайда кылбашы учүн жана коомчулукка гана ишенүүгө мүмкүнчүлүк алыши Учүн баарын жасоого тийиш.

28.3. Жергиликтүү көнештин, туруктуу жана убактылуу комиссиянын жыйналыштарында кандай гана маселе болбосун, аны караганга чейин же аны карап жаткан учурда депутат ошол маселеге жеке кызыкчылыгы бар болсо, кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө жыйналышка төрагалык кылуучунун эсine салууга милдеттүү жана маселени андан аркы талкулоодон жана добуш берүүдөн өз алдынча четтөөгө тийиш.

28.4. Мындей жоболор депутат тарабынан бузулган учурда караштуулугунда регламент маселелери болгон туруктуу комиссия тиешелүү корутундуң жергиликтүү көнештин кароосуна сунуш кылууга милдеттүү.

28.5. Сессияларда, жыйналыштарда чыгып сүйлөгөн депутат өтө орой, кемситкен, уят жана сөгүнгөн сөздөрдү колдонууга, кимдир биреөнүн дарегине негизсиз айыптоолорду айтпоогого, ар-намыс, кадыр-барк жана ишмердик беделин мазактоого жол бербөөгө, жалган маалыматтарды пайдаланбоого, мыйзамсыз аракеттерге чакырбоого тийиш.

29-глава. Депутаттарга карата колдонуулучу чараплар

29.1. Эгерде депутат өзүнүн жүрүм-туруму менен жергиликтүү көнештин сессиясын өткөрүүгө жолтоо кылса, төрагалык кылуучунун эскертуусун эске албаса, башка депутаттар же сессиянын катышуучулары менен кайын айтышса, талкууланган маселеден башкага өтүп кетсе, ушул Регламенттин жоболорун бузса, ага карата төмөнкүдөй чараплар колдонуулушу мүмкүн:

29.1.1. эскертуү;

29.1.2. Сессиянын аягына чейинки мөөнөткө сөз бербөө.

29.2. Ушул главанын жоболорун биринчи жолу бузгандан, төрагалык кылуучу эскертуү берет жана ушул Регламент менен белгиленген тартилти сактоо талабы менен кайрылат. Кайрадан жана андан кийин да тартип бузулар болсо, ага карата ушул главанын 29.1.белугүндө карапланчы чаралар колдонуллат.

29.3 Эгерде депутат башка адамдарга карата кемситкен сөздөрдү айткан жана кесөө көрсөткөн, күч колдонгон учурда ал залдан чыгарылат, мындей аракеттери боюнча материалдар тиешелүү органдарга берилет.

29.4. Депутатка жана жергиликтүү көнештин сессияларына катышкандарга карата колдонуулуган чараплар сессиянын протоколунда белгilenet.

29.5. Карапштуулугунда регламенттин маселелери болгон туруктуу комиссиялардын төрагаларынын, Аппараттын тиешелүү бөлүмдерүнүн маалыматтарынын негизинде жергиликтүү көнештин сессиясына жана туруктуу комиссиянын жыйналыштарына депутаттардын катышуусунун жыйынтыгын ар бир сессия сайын чыгарат.

Талкуулоонун жыйынтыктары боюнча туруктуу комиссия жүйөлүү себептерсиз жыйналыштарга катышпаган депутаттардын тизмесин Төрагага берет.

29.6. Туруктуу жана убактылуу комиссиялардын жыйналыштарында тартилти сактоо максатында алардын төрагаларынын жергиликтүү көнештин сессияларына төрагалык кылуучу сыйктуу эле укуктары бар жана ушул главанын 29.1.белугүндө карапланчы чараларды колдонушу мүмкүн. Туруктуу жана убактылуу комиссиялардын жыйналыштарында депутаттарга карата колдонуулучу чараплар комиссия

тарабынан жыйналыштардын протоколунда белгиленет жана ошол депутаттар мүчөсү болуп саналган фракцияларга карап чыгуу үчүн берилет.

29.7. Караптуулугунда регламенттин маселелери болгон туректуу комиссиянын мүчөлөрү фракциялардын мүчөлөрүнүн жүрүм-турум этикасы боюнча фракциялардын жыйналыштарына катышууга укуктуу.

30-глава. Жергиликтүү кенештин сессияларына, туректуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарына жергиликтүү кенештин депутаты эмес адамдардын катышуу тартиби

30.1. Аткаруу органынын башчысы, райондун акими, анын орун басары, ошондой эле тиешелүү аймакта иш жүргүзгөн башка кызмат адамдары, аппарат кызматкерлери, жергиликтүү жамаатын мүчөлөрү, жалпыга маалымдоо каражаттарынын өкүлдөрү жана башка кызықдар адамдар жергиликтүү кенештин ачык сессияларына жана анын органдарынын ачык жыйындарына атайын уруксат алуусуз катышууга укуктуу.

30.2. Жогоруда аталган адамдар ачык сессияга жана/же анын органынын жыйындарына катышууга ниеттенишсе, сессиянын же жыйындын катчысы атайын каттоо журналына аларды каттайт жана алар жөнүндө маалыматтарды сессиянын же жыйындын протоколуна киргизет.

30.3. Жергиликтүү кенештин депутаты болуп саналбаган адамдардын маалыматтары (ф.а. а., жашаган жери, иштеген орду) катчы тарабынан аларды катышып жаткан депутаттарга маалымдоо үчүн төрагалык кылуучуга берилет.

30.4. Жергиликтүү кенештин депутаттары болуп саналышпаган адамдар катталган учурдан тартып сессиянын, жыйындын катчысы аларды ушул Регламенттин 22-главасында белгиленген жергиликтүү кенештин сессияларына, туректуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарына катышуунун тартиби жана жергиликтүү кенештин Регламентин бузган учурда анын жоопкерчилиги тууралу тааныштырат.

30.5. Жергиликтүү кенештин төрагасы жергиликтүү кенештин сессиясын ачар алдында, сессияга катышып жаткан жергиликтүү кенешке депутат болуп саналышпаган адамдардын сессияга катышып жаткандыктары жөнүндө депутаттарга маалымдайт.

30.6. Сессияларга, туректуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарына катышып жаткан адамдар үчүн жыйындар залында атайын орун бөлүнөт. Эгерде сессия, туректуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындары өтүп жаткан жыйындар залы катышууну каалагандардын баарын батыра албаса, төрагалык кылуучунун тапшырмасы боюнча жергиликтүү кенештин сессиясына, туректуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындары аталган адамдардын өкүлдөрү киргизилиши мүмкүн. Өкүлчүлүк бир көчөдөн, бир кварталдан, бир райондон, бир айылдан, бир уюмдан, бир мекемеден, бир бирикmeden бир өкүл (эки же үч) болушу мүмкүн.

31-глава. Депутаттын жана жергиликтүү кенештин сессиясына, туректуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарына катышып жаткан адамдардын тартиби жана этикасы

31.1. Өз ишинде жергиликтүү кенештин депутаты жалпыга таанылган моралдык нормаларын кармоого, өзүнүн наркын сактай билүүгө, башка депутаттардын, кызмат адамдарынын жана жарандардын ар-намысын жана кадыр-баркын ызаттоого, жергиликтүү кенештин, шайлоочулардын жана жалпысынан мамлекеттин беделине шек келтирген аракеттерден, билдируулөрдөн жана жосундардан алыс болууга тийиш. Депутаттык мандатты жеке кызыкчылкытары үчүн колдонууга жол бербөөсү керек.

31.2. Депутат төмөндөгүлөрдү жасоого тийиш эмес:

31.2.1. жергиликтүү кенештин саясий максаттар үчүн жана жеке пайда табуу үчүн конфиденциалдуу маалыматтарды колдонууга;

31.2.2. жергилиттүү кеңештин жабык сессияларында, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарында өзүнө белгилүү болгон маалыматтарды, ошондой эле шайлоочунун же башка адамдын жеке турмушуна тийиштүү маалыматтарды жарыя кылууга, анткени алар депутатка аларды жайылтпoo шартында ишенүү менен айтылат;

31.2.3. өзүнүн чыгып сүйлөгөн сөздөрүндө чечим мыйзамдуу күчүнө кире элек жазык жана жарандык иштер боюнча фактылар жөнүндө айтууга;

31.2.4. жергилиттүү кеңештин мүлкүн жеке максаттары учун пайдаланууга;

31.2.5. депутаттык милдеттерин аткарууга байланыштуу же жана юридикалык жактардан белек, акча каражаты жана аракети жана аракетсиздиги учун кызмат түрүндө сый ақыларды алууга.

31.3. Депутаттар, жергилиттүү кеңештин сессияларына, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарына катышып жаткан адамдар журум-турумдун этикасынын эрежелерин сактоого милдеттүү, чыгып сүйлөгөндө орой, мазактаган сөздөрдү колдонууга, мыйзамсыз аракеттерге чакырууга, кимdir бирөөнүн дарегине негизсиз күнөө жабууга жол берүүгө, талкууланып жаткан темадан чыгып кетүүгө укугу жок.

31.4. Ушул жоболор бузуган учурда сессияга төрагалык кылуучу сүйлөп жатканга эскертүү берет, Регламенттин талаптарын кайталап бузулар болгон учурда төрагалык кылуучу сыгып сүйлөөчүгө сөз бербөө жөнүндө маселени добушка коуюга укуктуу, талкуулган маселе боюнча ага кайталап сүйлөөгө сөз берилбейт.

31.5. Сессия учурунда депутаттар чыгып сүйлөөчүнүн жана катышуучулардын сөз сүйлөөсүнө жана угуп олтуруусуна жолтоо болгон аракеттерди (кыйкыруу, кол чабуу, тура калуу, комментарийлерди берүү ж.б.у.с.) жасоого тийиш эмес.

31.6. Сессияга чакырылган жана катышып жаткан адамдар жергилиттүү кеңештин, анын органдарынын ишине сессиянын, жыйындын төрагалык кылуучунун уруксатысыз кийлигише албайт (сөз сүйлөө, билдириүү жасоо, өз пикирин билдириүү, комментарий жасоо).

31.7. Сессия учурунда залда катышып олтургандардын баары, депутаттарды кошуп алганда, түйүндүк байланыш аппараттарын өчүрүп коуюга (же үн чыкпас режимге коуюга) милдеттүү.

31.8. Эгерде депутат ушул Регламенттин талаптарын бузса, сессияга, жыйынга төрагалык кылуучу анын жеке өзүн эскертет жана тартипке чакырат.

31.9. Жергилиттүү кеңештин сессиясына төрт жолу катары менен жүйөлүү себептесиз катышпаган, ошондой эле туруктуу (убактылуу) комиссиялардын иштерине, жергилиттүү кеңештин иш-чараларына туруктуу катышпаган, шайлоочулардын алдында отчет беришпеген депутаттар жөнүндө маалыматтар жергилиттүү кеңештин сессияларында жарыя кылышнат жана тийиштүү чараларды кабыл алуу учун этика жана мандат боюнча туруктуу комиссияга берилет.

IV БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ЧЕНЕМ ЖАРАТУУ ИШИ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ТОКТОМДОРУН ДАЯРДООНУН, КИРГИЗҮҮНҮН, КАРООНУН ЖАНА КАБЫЛ АЛУУНУН ТАРТИБИ

32-глава. Токтомдун формасына жана түзүмүнө коюлуучу жалпы талаптар

32.1. Жергилиттүү кеңештин ченем жаратуу иши жарандардын жана юридикалык жактардын укуктарынын, эркиндигинин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарынын сакталышы, мыйзамдуулук, негиздүүлүк, максаттуулук, адилеттүүлүк, ачыктык принциптеринин негизинде жүзөгө ашырылат.

32.2. Жергилиттүү кеңеш өзүнүн компетенциясынын чектеринде токтомдорду жана буйруктарды кабыл алат.

32.2.1. Жергилиттүү кеңештин токтому - ченемдик укуктук актылардын негизинде жана аткаруу учун жергилиттүү кеңеш тарабынан кабыл алынуучу жана айыл аймагынын

(шаардын) аймагында милдеттүү юридикалык күчү бар ченемдик укуктук акты. Жергилитүү кенештин токтому Кыргыз Республикасынын "Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө" Мыйзамы тарабынан белгиленген тартипте күчүнө кирет.

32.2.2. Жергилитүү кенештин буйругу - ченемдик укуктук актылардын негизинде жана аткаруу учун жергилитүү кенеш тарабынан кабыл алынуучу жана айыл аймагынын (шаардын) аймагында милдеттүү юридикалык күчү бар уюштуруу-тескөө мунөздөгү акт. Жергилитүү кенештин буйругу актылардын өзүндө башка нерсө карапаса, кабыл алынган күндөн тартып күчүнө кирет.

32.2.3. Оперативдүү, уюштуруу жана кадр маселелери боюнча анын ыйгарым укуктарынын чектеринде кабыл алынган жергилитүү кенештин төрагасынын чечимдери, ал тарабынан жекече буйрук формасында кабыл алынат. Жергилитүү кенештин төрагасынын буйруктары актылардын өзүндө башка нерсө карапаса, кабыл алынган күндөн тартып күчүнө кирет.

32.3. Жергилитүү кенештин сессиясынын чечими менен төраганын буйруктары өзгөртүлүшү, толукталышы жана жокко чыгарылышы мүмкүн.

32.4. Өзүнүн ыйгарым укуктарынын чектеринде кабыл алынган жергилитүү кенештин токтомдору аймагында жашаган бардык жарандар, мамлекеттик бийликтин аймактык органдары, ошондой эле менчигинин түрүнө карабастан мыйзамдарда белгиленген ыйгарым укуктарынын чектеринде ишканалар, уюмдар жана мекемелер тарабынан аткарылууга милдеттүү.

32.5. Жергилитүү кенештин токтому менен таанышшуу ачык болууга тийиш. Көчүрмөсү маалымат тактайларында жайгаштыруу аркылуу жана «Мамлекеттик органдардын жана жергилитүү өз алдынча башкаруу органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында карапаса каражаттар аркылуу жалпыга маалымдалууга жатат.

32.6. Жергилитүү кенеш белгилүү бир маселе боюнча өзүнүн көз карашын билдириүү учун жергилитүү кенештин кайрылууларын жана билдириүүлөрүн кабыл алат.

33-глава. Жергилитүү кенештин токтомун жол-жоболоштуруунун тартиби

Жергилитүү кенештин токтомунун түзүмдүк элементтерин, текстин жол-жоболоштуруунун, жергилитүү кенештин токтомуна өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн тартиби, аны күчүн жоготту деп таануу «Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11, 12 жана 17-беренелеринде белгиленген талаптарга ылайык ишке ашырылат.

34-глава. Жергилитүү кенешке токтомдун долбоорун киргизүүнүн тартиби

34.1. Жергилитүү кенештин сессиясына киргизилүүчү документтердин пакетинде төмөндөгүлөр камтылууга тийиш:

34.1.1. тийиштүү туруктуу (убактылуу) комиссиялардын төрагалары менен макулдашуу боюнча жергилитүү кенештин төрагасы тарабынан жактырылган, айылдык кенештин жооптуу катчысы даярдаган токтомдун долбоору;

34.1.2. токтомдун долбооруна маалымкат-негиздеме (маалымат);

34.1.3. салыштырма таблица (колдонуудагы токтомго өзгөртүүлөр жана (же) толуктоолор киргизилген учурда);

34.1.4. тийиштүү туруктуу (убактылуу) комиссиялардын корутундусу же чечими;

34.1.5. токтомдун долбоорун мамлекеттик органдардын тийиштүү бөлүмдөрү, уюмдар, мекемелер, ишканалар, жергилитүү жамааттар (зарылчылыкка жараша) менен макулдашылганы жөнүндө маалымат камтылган документтер;

34.1.6. экспертиза жургүзүүнүн (зарылчылыкка жараша) натыйжасында даярдалган эксперттик корутундулар.

34.2. Жергиликтүү кенештин токтому мамлекеттик жана расмий тилдерде киргизилет жана кабыл алынат.

Аймагында жашаган мамлекеттик тилди билгендердин саны басымдуулук кылган шартта жана жергиликтүү кенештин токтомун мамлекеттик тилде киргизүү жана кабыл алуу тууралуу жергиликтүү кенештин чечими болсо, жергиликтүү кенештин токтомун мамлекеттик тилде гана кабыл алууга жол берилет.

34.3. Регламенттин жана «Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарын бузу менен даярдалып кароого киргизилген токтомдун долбоору белгиленген тартилте бузуулар четтетилгенге чейин кайтарылып берилүүгө жатат.

34.4. Жергиликтүү кенештин каросуна киргизилген токтомдун долбоорунун текстинде:

34.4.1. беттин он жактагы жогорку бурчуна «Долбоор» деп жазылат;

34.4.2. «Долбоор» деген сөздүн алдына долбоорду киргизген демилгечи (же кимге тапшырылганы) жана долбоор киргизилген дата көрсөтүлөт;

34.4.3. төмөнүрөөктө, беттин ортосунда документтин аталышы берилет «ЖӨНҮНДӨ ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ТОКТОМУ»;

34.4.4. андан ары «Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11, 12, 17 жана 30-беренелеринде белгиленген тараптарды сактоо менен токтомдун долбоорунун тексти баяндалат;

34.4.5. андан ары токтомдун күчүнө киришинин мөөнөтү текталат;

34.4.6. органдарга жана/же кызмат адамдарына конкреттүү тапшырма берилет жана төрагалык кылуучунун колу коюлат;

34.4.7. токтомдун аткарылыши учун кызмат адамына жана /же органга контроль жүктөлөт;

34.4.8. токтомдун текстинин алдында төрагалык кылуучунун фамилиясы жана колу көрсөтүлөт.

34.5. Токтомдун долбоорунун маалымкат-негиздемесинде (маалыматында) мына бул маалыматтар камтылууга тийиш:

34.5.1. ушул токтом кабыл алынгандан кийин жетишилүүчү же чечилүүчү максаттар жана милдеттер;

34.5.2. кабыл алынган токтомдон кийинки болжолдонуучу социалдык, экономикалык, гендердик, экологиялык, коррупциялык кесепеттер;

34.5.3. эгер ал өткөрүлсө, коомдук талкуулоонун натыйжалары тууралуу маалымат;

34.5.4. мыйзам долбоорунун өлкөнүн мыйзамдарына ылайык келишин талдоо;

34.5.5. эгерде токтомду ишке ашыруу боюнча зарыл финансыйлык каражаттар керек болсо, аны каржылоонун булактары.

34.6. Тикеден-тике жарандардын жана юридикалык жактардын кызыкчылыгын козгогон токтомдун долбоору, ошондой эле ишкердик ишти жөнгө салган токтомдун долбоору аткаруу органынын, жергиликтүү кенештин маалымат тектасында жайгаштырылуу же коомдук угууларды, чогулуштарды өткөрүү менен коомдук талкууланууга жатат.

34.7. Талкуулоонун жүрүшүндө коомдук талкуулоонун катышуучуларынан түшкөн сунуштар кабыл алынат, каралат жана жалпылаштырылат.

Коомдук талкуулоонун натыйжалары боюнча аларды токтомдун долбооруна киргизүүнүн же киргизбөөнүн себептерин негиздөө менен келип түшкөн сунуштар тууралуу жыйынтыктоочу маалымат даярдалат.

Жыйынтыктоочу маалымат токтомдун долбооруна тиркелген маалымкат-негиздемеде чагылдырылат.

34.8. Коомдук талкуулоону уюштуруу жана өткөрүү боюнча финансыйлук чыгымдар жергиликтүү бюджеттин каражаттарынын эсебинен жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары тыюу салбаган башка каражаттардан ишке ашырылат.

34.9. Токтомдун долбоору боюнча коомдук талкуулоонун мөөнөтү бир айдан кем эмес болот.

34.10. Ишке ашыруу үчүн жергиликтүү бюджеттен каржылоону талап кылышкан токтомдун долбоору, ал боюнча каржылоо булагы табылганга чейин каралууга жатпайт.

35-глава. Жергиликтүү кеңештин сессияларында маселелерди кароонун тартиби

35.1. Жергиликтүү кеңештин сессияларында күн тартибине киргизилген жана сессиянын ишинин башталышында жергиликтүү кеңештін депутаттары тарабынан бекитилген маселелер каралат.

35.2. Күн тартибине киргизилген маселелер боюнча маселени демилгечиси же маселени алдын ала кароо тапшырылган туруктуу (убактылуу) комиссиянын төрагасы баяндама менен чыгып сүйлөйт, эгерде органдын же кызмат адамынын отчету болсо отчет берүүчү адам, эгерде уюмдун, мекеменин, ишкананын, бирикменин иши жөнөндө маалымат болсо, анда анын жетекчиси (мындан ары-баяндамачы) чыгып сүйлөйт, баяндамачы жок болуп калган учурда анын эмне үчүн жок болгондугун аныктоо менен маселе кийинки сессияга жылдырылат.

35.3. Жергиликтүү кеңештин депутаты, сессияга катышкан адамдар каралып жаткан маселе боюнча баяндамачыга суроо берүүгө, каралып жаткан маселе боюнча токтомдун долбооруна жазуу жана оозеки түрүндө сын-пикирлерин жана сунуштарын (өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду) берүүгө укуктуу.

35.4. Маселени жана токтомдун долбоорун караган учурда туруктуу (убактылуу) комиссиялардын корутундулары, ошондой эле депутаттардын жазуу жана оозеки түрүндө сын-пикирлерин жана сунуштары (өзгөртүүлөр жана толуктоолор) угулат, алар талкууланып добуш берүүгө коюлат.

35.5. Талкуу (жарыш сез) бүткөндөн кийин баяндамачы корутунду сез сүйлөөгө укуктуу. Андан ары депутаттар добуш берүүнүн түрү (ачык, жашыруун) боюнча сунуш берүүгө укуктуу.

35.6. Талкууланып жаткан маселе боюнча токтомдун долбоорунун текстине депутаттардан сунуштар (өзгөртүүлөр жана толуктоолор) келип түшсө, төрагалык кылуучу депутаттардын бардык сунуштарын (өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду) түшкөн ирети боюнча добушка коет. Депутаттардын жалпы санынын көпчүлүгү добуш берген депутаттын сунушу кабыл алышы деп эсептелинет жана токтомдун долбоорунун текстине кошулат. Депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добушун ала албаган сунуш четке кагылды деп эсептелинет.

35.7. Токтомдун долбоору добуш берүү аркылуу киргизилген сунуштарды жана сын-пикирлерди эске алуу менен жалпысынан добушка коюлат. Эгерде токтомдун долбоору жалпысынан кабыл алышбаса, ал четке кагылды деп эсептелинет. Четке кагылган токтомдун долбоору жергиликтүү кеңештин кезектеги сессиясында каралышы мүмкүн.

35.8. Жергиликтүү кеңештин депутаттары талкуулоонун жыйынтыктары боюнча, эгерде берилген суроолор боюнча баяндамачынын жоопторуна канатанышбаса, же каралып жаткан маселени баяндамачы жетишерлик эмес иликтесе, же мыйзамдардын нормаларына карама каршы келсе, депутаттардын сын-пикирлерин жана сунуштарын эске алып, жергиликтүү кеңештин кийики сессиясына киргизүү укугу менен маселени жеткире иштеп чыгууга жөнөтүү тууралуу депутаттардын жалпы санын көпчүлүк добушу менен чечим кабыл алууга укутуу.

35.9. Талкуулоонун жүрушүндө баяндамачы каралып жаткан маселени кийинки сессияга жылдыруу тууралуу билдириүү менен төрагалык кылуучуга расмий түрдө жазуу же

оозеки түрүндө кайрылууга укуктуу. Мындај учурда талкуулоо токтотулат, каралыш жаткан маселе кийинки сессияда каралууга жатат.

35.10. Төрагалык кылуучунун, туруктуу (убактылуу) комиссиянын төрагасынын же депутаттардын үчтөн биригин кем эмесинин сунушу боюнча жергиликтүү кеңеш *кыскартылган жол-жобо* боюнча маселелерди кароо жөнүндө чечим кабыл алышы мүмкүн.

Кыскартылган жол-жобого төмөндөгүлөр кирет:

- 35.10.1. негизги баяндамачынын баяндамасы;
- 35.10.2. ар бир депутаттан эки суроо жана аларга жооптор;
- 35.10.3. 5 мүнөттөн ашык эмес жарыш сөз (талкуу);
- 35.10.4. баяндамачынын корутунду сөзү;
- 35.10.5. токтомдун долбоорунун текстине келип түшкөн депутаттардын сунуштары боюнча добуш берүү;
- 35.10.6. токтомду жалпысынан кабыл алуу боюнча добуш берүү.

36-глава. Жергиликтүү кеңештин сессияларындагы жол-жобо маселелери

36.1. Жол-жобо маселелерине сессияны алыш баруунун тартибине байланышкан төмөндөгү маселелер кирет:

- 36.1.1. сессияда тыныгуу, аны жылдыруу, жабуу же узартуу жөнүндө;
  - 36.1.2. добуш берүүнүн жолун өзгөртүү жөнүндө;
  - 36.1.3. чыгып сүйлөөлөрдүн кезегин өзгөртүү жөнүндө;
  - 36.1.4. кошумча каттоону жүргүзүү жүнүндө;
  - 36.1.5. кворумду тактоо жана добуштарды кайра саноо жөнүндө;
  - 36.1.6. талкууланып жаткан маселе боюнча жарыш сөздөрдү жылдыруу же токтотуу жөнүндө;
  - 36.1.7. маселени кароону туруктуу же убактылуу комиссияларга өткөрүп берүү жөнүндө;
  - 36.1.8. чыгып сүйлөөлөрдүн убактысын чектөө же узартуу жөнүндө;
  - 36.1.9. күн тартибинин башка маселелерине өтүү (кайрылыш келүү) жөнүндө;
  - 36.1.10. сессияда маселелерди кароонун жана талкуулоонун ирети жөнүндө;
  - 36.1.11. добуш берүүнүн түрүн белгилөө жөнүндө;
  - 36.1.12. маслени кароону кийинки сессияга жылдыруу жөнүндө;
  - 36.1.13. маселелерди талкуулоонун жалпы узактыгын белгилөө жөнүндө;
  - 36.1.14. күн тартибине маселелерди киргизүү жана алыш салуу жөнүндө;
  - 36.1.15. чыгып сүйлөөлөрдүн жана маселелердин санына чектөө белгилөө жөнүндө;
  - 36.1.16. суроо жооптордун убактысына чектөө киргизүү же узартуу жөнүндө;
  - 36.1.17. каралып жаткан маселе боюнча адамдарды жыйынга чакыруу жөнүндө;
  - 36.1.18. чакырылган адамдарга сөз берүү жөнүндө;
  - 36.1.19. күн тартибинин маселесин талкуулабай туруп добушка коюуга өтүү жөнүндө;
  - 36.1.20. добуштарды кайра саноо жөнүндө;
  - 36.1.21. жол-жобого кирген башка маселелер.
- 36.2. Жол-жобо маселелери боюнча жергиликтүү кеңештин чечими катышып жаткан депутаттардын санынын көпчүлүк добушу менен кабыл алынат жана токтом менен тастыкталбайт.

37-глава. Чыгып сүйлөөлөрдүн түрү жана алардын узактыгы

37.1. Сессияларда төмөндөгүдөй чыгып сүйлөөлөрдүн түрү жана алардын убактысынын узактыгы каралат:

- 37.1.1. баяндама - 10 мүнөткө чейин;

- 37.1.2. баяндамаларды жарыш сөздөрдө талкуулоо үчүн - 5 мүнөткө чейин;
- 37.1.3. күн тартибин талкуулоо үчүн - 2 мүнөткө чейин;
- 37.1.4. талкууланып жаткан маселе боюнча корутунду сөз үчүн - 2 мүнөткө чейин;
- 37.1.5. шайлануучу кызматка талапкердин чыгыш сүйлөөсү үчүн - 5 мүнөткө чейин;
- 37.1.6. талкууланып жаткан талапкер боюнча жарыш сөзгө чыгыш сүйлөө үчүн - 3 мүнөткө чейин;
- 37.1.7. добуш берүүнүн жүйөсү боюнча чыгыш сүйлөө үчүн - 1 мүнөткө чейин;
- 37.1.8. жыйынды алып баруунун тартиби боюнча чыгыш сүйлөө үчүн - 1 мүнөткө чейин;
- 37.1.9. сунуштар, маалыматтар, билдируулөр, кайрылуулар үчүн - 2 мүнөткө чейин;
- 37.1.10. кайталап сөз сүйлөө үчүн - 2 мүнөткө чейин;
- 37.2. Катышып олтурган депутаттардын макулдугу менен төрагалык кылуучу чыгыш сүйлөөлөрдүн убактысын 3 мүнөткө чейин узартууга укугу баар.
- 37.3. Бир эле маселе боюнча бир депутаттын экиден ашык сөз сүйлөөсүн жол берилбайт.
- 37.4. Шайлануучу кызматка талапкердин баяндамасы, чыгыш сүйлөөсү трибуналдан жургүзүлөт, калган чыгыш сүйлөөлөр – трибуналдан же олтурган ордунан жургүзүлөт.
- 37.5. Депутат жыйында төрагалык кылуучу тарабынан өзүнө сөз берилгенден кийин гана сөз сүйлэйт.
- 37.6. Сөз берүү жөнүндө сунуш төрагалык кылуучуга жазуу түрү сыйктуу эле, оозеки түрүндө да берилет.
- 37.7. Аткаруу органынын башчысы, райондун акими жана анын орун басарлары каралып жаткан маселе боюнча сөз сүйлөө үчүн кезексиз түрдө сөз алууга укуктуу.
- 37.8. Сессияны алып баруунун тартиби, добуш берүүнүн түрү, маалымат, түшүнүк берүү боюнча сөз сессияга төрагалык кылуучу тарабынан берилиши мүмкүн, анын узактыгы 2 мүнөттөн ашпайт.
- 37.9. Депутаттардын билдируулөрү жана кайрылуулары күн тартибинин «Ар канадай маселелеринде» каралат. Жергиликтүү кеңештин сессиясынын же төрагалык кылуучунун чечими боюнча «Ар канадай маселелерге» 10 мүнөт убакыт берилиши мүмкүн.
- 37.10. Күн тартибинин кезектеги маселесин кароого өтүү же бүтпөй калган мурдагы маселелердин бирине кайрылып келүү, ошондой эле маселелерди кароонун иретин өзгөртүү сессияга төрагалык кылуучу тарабынан жургүзүлөт.
- 37.11. Сессияга төрагалык кылуучу тарабынан сессиянын ишине 20 мүнөткө чейинки кезексиз тыныгуу (добуш берилбай туруп) жарыяланышы мүмкүн.
- 37.12. Баш аламандык пайда болгондо жана аны токтотууга мүмкүн болбой калганда төрагалык кылуучу 40 мүнөткө чейин тыныгуу жарыялоого укуктуу. Эгерде сессия өз ишин кайрадан баштаганда баш аламандык улана берсе, төрагалык кылуучу сессияны жабык деп жарыялоого жана/же аны белгилүү убакка же күнгө каторууга укуктуу.
- (Чыгыш сүйлөөлөрдүн жана тыныгуулардын убактысы ар бир жергиликтүү кеңештин депутаттарынын өз каалоолору боюнча аныктала тургандыгын белгилөө зарыл).

38-глава. Жарыш сөз (талкуулоо)

- 38.1. Төрагалык кылуучунун уруксаты жок жергиликтүү кеңештин сессиясында эч кимдин сөз сүйлөөгө укугу жок.
- 38.2. Жарыш сөзгө чыгыш сүйлөөчүлөр талкууланып жаткан маселенин темасын карманууга тийиш. Чыгыш сүйлөөчү темадан чыгыш кеткен учурда, төрагалык кылуучу ага эскертет, ал эми Регламенттин талаптарын кайталап бузган учурда төрагалык кылуучунун чыгыш сүйлөөчүгө сөз бербөө жөнүндө маселени добушка коюуга укугу баар.
- 38.3. Төрагалык кылуучу жарыш сөздөрдү токтотуу тууралуу сунуш келип түшкөндө депутаттарга чыгыш сүйлөөнү каалагандардын, бирок сөз жетпей калгандардын саны

жөнүндө баяндайт, кимиси чыгып сүйлөөнү талап кылып жатканын аныктайт жана ушуларды эске алуу менен жарыш сөздү токтотуу тууралуу маселени добушка коет.

38.4. Жарыш сөз токтотулгандыгына байланыштуу сөз сүйлөй албай калган депутаттык топтун өкүлүнүн, депутаттардын төрагалык кылуучуга сүйлөөчү сөздөрүнүн текстин сессиянын протоколуна тиркеп коюу учун берүүгө укугу бар.

39-глава. Чечим кабыл алуу учун кворум

39.1. Жергиликтүү кеңештин чечимдери төмөндөгүдөй кабыл алынат:

39.1.1. жергиликтүү кеңештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добуштары менен;

39.1.2. жергиликтүү кеңештин депутаттарынын жалпы санынын үчтөн эки добуштары менен;

39.1.3. жергиликтүү кеңештин депутаттарынын сессияга катышкан санынын көпчүлүк добуштары менен.

39.2. Депутаттардын жалпы санынын көпчүлүк добуштары менен төмөндөгү маселелер боюнча чечимдер кабыл алынат:

39.2.1. жергиликтүү кеңештин төрагасын жана анын орун басарын шайлоо;

39.2.2. жергиликтүү кеңештин төрагасынын орун басарын ээлеген кызмат ордунан мөөнөтүнөн мурда боштуу;

39.2.3. жергиликтүү коомдоштуктун уставын бекитүү.

39.3. Депутаттардын жалпы санынын үчтөн эки добуштары менен төмөндөгү маселелер боюнча чечимдер кабыл алынат:

39.3.1. жергиликтүү кеңештин төрагасын ээлеген кызмат ордунан мөөнөтүнөн мурда боштуу;

39.3.2. жергиликтүү кеңештин депутаттарынын демилгеси боюнча жергиликтүү кеңешти мөөнөтүнөн мурда таркатуу;

39.3.3. мурда кабыл алынган жергиликтүү коомдоштуктун уставына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү.

39.4. Депутаттардын сессияга катышкан санынын көпчүлүк добуштары менен жолжобо маселелери боюнча чечимдер кабыл алынат.

40-глава. Добуш берүү жана анын түрлөрү

40.1. Ушул Регламентте добуш берүүнүн натыйжаларын аныктоо учун колдонулган төмөндөгүдөй түшүнүктөр пайдаланылат:

40.1.1. жергиликтүү кеңештин депутаттарынын жалпы саны - 22 депутат

40.1.2. жыйынга катышкандардын саны – каттоодон өткөн жергиликтүү кеңештин депутаттарынын саны.

40.2. Жергиликтүү кеңеш сессияларда ачык жана жашыруун добуш берүү жолу менен чечимдерди кабыл алат. Добуш берүү жергиликтүү кеңештин депутаттарынын кол көтөрүүсү аркылуу жана төрагалык кылуучунун добуштарды саноосу аркылуу (ачык добуш берүү) же депутаттар атайын кабинада бюллетендерди толтуруп, аларды чапталып бекитилген үкөккө салуу (жашыруун добуш берүү) аркылуу жүргүзүлөт.

40.3. Тийиштүү чечим кабыл алуу учун жетиштүү кворум жок болгондо төрагалык кылуучу кворум камсыз кылышканга же кийинки сессияга чейин добуш берүүнү жылдырат.

40.4. Бардык маселелер боюнча добуш берүүнүн жыйынтыгы жергиликтүү кеңештин сессиясынын протоколуна түшүрүлөт.

40.5. Жергиликтүү кеңештин депутаты добуш берүүгө өзүнүн укугун жеке өзү ишке ашырат. Депутаттын добуш берүү укугун башка депутатка ишеним кат же башка жол менен откөрүп берүүсүнө жол берилбейт.

40.6. Бир маселе боюнча добуш бергенде жергилектүү көнештин депутаты чечим кабыл алуу үчүн “макул” же “каршы”, болбосо чечим кабыл алууда “калыс” добуш берүү менен бир добушка ээ.

40.7. Добуш берүү учурунда жок болгон жергилектүү көнештин депутаты добуш берүү аяктагандан кийин өзүнүн добушун берүүгө укугу жок. Жыйындар залында катышып олтурган шартта депутаттын добуш берүүгө катышпай калышы добуш берүүнүн жыйынтыктарын кайра кароо үчүн негиз болуп саналбайт.

40.8. Добуш берүүнүн башталгандыгы жарыялангандан кийин эч кимдин аны үзгүлүккө учуратууга укугу жок.

41-глава. Ачык жана жашыруун добуш берүү

41.1. Ачык добуш берүү – ар бир депутаттын жооптүн вариантынын (“макул”, “каршы”, “калыс”) бирөөсү боюнча өзүнүн эркин билдириген добуш берүү ыкмасы.

41.2. Ачык добуш берген учурда добуштарды саноо төрагалык кылуучу тарабынан жүргүзүлөт.

41.3. Добуштар саналгандан кийин сессияга төрагалык кылуучу чечим кабыл алынгандыгын же кабыл алынбагандыгын жарыялайт.

41.4. Добуш берүүдө жол-жоболук ката кетирилген учурда (же төрагалык кылуучунун катасы) жергилектүү көнештин депутаттары кайталап добуш берүү жөнүндө чечим кабыл алышы мүмкүн.

41.5. Жашыруун добуш берүү – добуш берүүгө катышкандардын жашыруун жүргүзгөн добуш берүү ыкмасы, бул учурда жооптордун вариантынын (“макул”, “каршы”, “калыс”) бири боюнча добуш берүүчүнүн эркин контролдоо жокко чыгарылат.

41.6. Жашыруун добуш берүү милдеттүү болгон маселелер, ошондой эле жергилектүү көнештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушунун чечими боюнча жашыруун добуш берүү жүргүзүлөт.

41.7. Бюллетендерди пайдалануу менен жашыруун добуш берүү, бюллетендерди толтуруу аркылуу ар бир депутаттын жеке өзү тарабынан ишке ашырылат, бюллетендер депутаттардын тизмесине ылайык ар бир депутатка берилет жана депутаттын өз эркин мөөр басып бекиткен добуш берүүчү үкөккө салынат.

42-глава. Эсептөө комиссиясынын иши

42.1. Жашыруун добуш берүүнү өткөрүү жана анын натыйжаларын белгилөө үчүн жергилектүү көнештин депутаттары ачык (же жашыруун) добуш берүү менен эсептөө комиссиясынын мүчөлөрүн шайлашат, эсептөө комиссиясынын мүчөлөрүнүн саны так сандардан турат.

42.2. Эсептөө комиссиясы өзүнүн курамынан эсептөө комиссиясынын төрагасын жана катчысын шайлайт, ошондой эле эсептөө комиссиясынын мүчөлөрүнүн ортосундагы милдеттерди бөлүштүрөт.

Эсептөө комиссиясынын төрагасын, катчысын шайлоо жөнүндө, ошондой эле мүчөлөрүнүн ортосунда милдеттерди бөлүштүрүү тууралуу эсептөө комиссиясынын чечими анын мүчөлөрүнүн көпчүлүк добушу менен кабыл алынат жана протокол менен жол-жоболоштурулат, протокол жергилектүү көнештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен бекитилет.

42.3. Жашыруун добуш берүү үчүн бюллетендер жергилектүү көнештин чечими менен сунуш кылышкан жана бекитилген форма боюнча эсептөө комиссиясы тарабынан дайындалат, анын саны жергилектүү көнештин депутаттарынын санына барабар болот. Добуш берүү үчүн бюллетенде “макул”, “каршы”, “калыс” деген жооптордун варианты

турат. Эсептөө комиссиясынын мүчөлөрү бюллетендин ар биригин арткы бетине кол коюшат.

42.4. Эсептөө комиссиясы жашыруун добуш берүү үчүн кабинаны орнотуу менен депутаттар өз эркин жашыруун билдириүү үчүн шарттарды түзөт.

42.5. Добуш берер алдында эсептөө комиссиясы жергиликтүү кенештин бардык депутаттарынын катышуусунда добуш берүүчү үкөтүт бекитет.

42.6. Депутат жашыруун добуш берүү үчүн бир бюллетенъ алып, жашыруун добуш берүү үчүн бюллетендерди берүү ведомостундагы өзүнүн фамилиясынын тушуна кол коёт жана жашыруун добуш берүү үчүн кабинага келет. Добуш бергенден кийин депутат добуш берүүчү үкөкө бюллетенин таштайт.

42.7. Добуш берүү бүткөндөн кийин эсептөө комиссиясында калып калган бюллетендер эсептелинет жана депутаттардын катышуусунда эсептөө комиссиясынын төрагасы тарабынан бюллетендин оң бурчун кесүү аркылуу жок кылышат.

42.8. Депутаттардын добушун саноодо белгисиз формадагы бюллетендер, ошондой эле депутаттардын эркин билдириүүнү аныктоого мүмкүн болбогон бюллетендер жараксыз деп табылат. Бюллетенге киргизилген толуктоолор добуштарды саноодо эске алынбайт.

42.9. Жашыруун добуш берүүнүн натыйжалары жөнүндө эсептөө комиссиясы протокол түзөт, ал эсептөө комиссиясынын бардык мүчөлөрү тарабынан кол коюлат жана сессияда эсептөө комиссиясынын төрагасы аны жарыя кылат.

42.10. Эсептөө комиссиясынын протоколунун негизинде сессияга төрагалык кылуучу чечимдин кабыл алынгандыгы же кабыл алынбагандыгы тууралуу жарыя кылат. Жашыруун добуш берүүнүн жыйынтыктары жөнүндө протокол жергиликтүү кенештин токтом менен бекитилет.

43-глава. Кабыл алынган токтомдордун күчүнө киришинин тартиби

43.1. Жергиликтүү кенештин катчысы баяндамачы менен бирдикте жергиликтүү кенеш чечим кабыл алган маселе боюнча кабыл алынган токтомду ал кабыл алынган күндөн баштап 5 жумушчу күндүн аралыгында жол-жоболоштурат.

43.2. Жергиликтүү кенештин төрагасы жергиликтүү кенеш тарабынан кабыл алынган токтомдун долбоорун четке кагууга укугу жок жана ага кабыл алынган күндөн баштап 5 жумушчу күндүн аралыгында кол коёт.

43.3. Документти жол-жоболоштурган учурда грамматикалык мүнөздөгү түзөтүүлөрдү кошпогондо, ага ондоо киргизүүгө жол берилбейт. Сессияда кабыл алынган жергиликтүү кенештин токтомунун мазмундук·бөлүгүнө ондоо киргизген адам Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык документти бурмалагандыгы үчүн жоопкерчиликке тартылат.

43.4. Жергиликтүү кенештин токтому күчүнө кириши үчүн расмий жарыяланууга тийин:

43.4.1. тиешелүү аймакта кеңири жайылтылган басылмалардын ичинен жергиликтүү кенеш өзү аныктаган тийиштүү басма сөз басылмасында;

43.4.2. жергиликтүү кенештин расмий веб-сайтында;

43.5. Токтомду расмий жарыялоо мамлекеттик жана/же расмий тилдерде жузөгө ашырылат. Мамлекеттик жана (же) аскердик жашыруун сырды камтыган токтомдорду кошпогондо, толук эмес баяндамадагы токтомдорду жарыялоого жол берилбейт.

43.6. Ченемдик укуктук актынын расмий жарыяланышынын датасы ошол акт жарык көргөн басылма жарыкка чыккан күн эсептелинет.

43.7. Эгерде токтомдун өзүндө башкача каралбаса, токтом расмий жарыяланган күндөн баштап он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет. Ишкердик ишти жөнгө салган токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күндөн эрте эмес күчүнө кирет.

43.8. Жергиликтүү көнештин токтомдорун каттоону төмөнкү реквизиттерди көрсөтүү менен жергиликтүү көнештин токтомдорун каттоо жөнүндө журналга жазып түшүрүү аркылуу айыл өкмөтүнүн жооптуу катчысы ишке ашырат:

43.8.1. актынын түрүн көрсөтүү;

43.8.2. ошол ченемдик укуктук актыны жөнгө салуу предметин билдириген аталыш;

43.8.3. кабыл алынган жери жана датасы;

43.8.4. каттоо номери.

43.9. Расмий жарыяланган күнү жергиликтүү көнештин токтомунун көчүрмөсү Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин тийиштүү аймактык бөлүмүнө эки нускада, мамлекеттик жана/же расмий тилдерде, кагаз жана электрондук түшүрмөлөрдө жарыяланган булагын көрсөтүү менен ченемдик укуктук актыларын Мамлекеттик реестрине киргизүү үчүн жөнөтүлөт.

43.10. Жергиликтүү көнештин токтомунун көчүрмөсү кабыл алынган чечимдер жөнүндө коомчулукту кеңири маалымдоону камсыз кылуу үчүн тиешелүү аймактын маалымат илинүүчү тектайларына милдеттүү турдө жайгаштырылат.

44-глава. Жергиликтүү көнештин сессиясынын жана анын органдарынын протоколу

44.1. Жергиликтүү көнештин сессияларында, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарында протокол жүргүзүлөт, ага катар номери берилет.

44.2. Сессиялардын жана жыйындардын протоколдорун жүргүзүү жана жолжоболоштуруу протоколдорду жүргүзуу жана сактоо үчүн жооптуу болгон жооптуу катчы тарабынан жүргүзүлөт. Зарылчылык болгон учурда аткаруу органынын башчысы менен макулдашуу боюнча жергиликтүү көнештин төрагасынын тапшырмасы менен туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйналыштарынын протоколдорун жүргүзүүнү жана жолжоболоштурууну аткаруу органынын аппаратынын кызматкери жүргүзөт.

44.3. Протоколдун тексти киришүү жана негизги бөлүктөрдөн турат:

44.3.1. жергиликтүү көнештин сессияларынын жыйындарынын протоколунун киришүү бөлүгүндө номери, датасы, өткөрүлгөн убактысы жана орду; жергиликтүү көнештин чакырылган жылы, жергиликтүү көнештин депутаттарынын жалпы саны, катышкан депутаттардын саны жана тизмеси, чакырылгандардын тизмеси (эгерде 10ден ашык адам чакырылса, чакырылгандардын тизмеси тиркелет), баяндамачынын фамилиясын көрсөтүү менен күн тартиби, эгер түзүлгөн болсо эсептөө комиссиясынын курамы чагылдырылат;

44.3.2. негизги бөлүгүндө сессияны алып баруунун жүрүшү, каралган маселелер, баяндама менен чыгып сүйлөгөндөр жана жарыш сөзгө чыгып сүйлөгөндөр, добушка коюлган маселелер жана сунуштар, аларды кабыл алуунун жолдору; добуш берүүнүн натыйжалары жана кабыл алынган чечимдер, сессиянын жүрушүндө берилген кошумча материалдар чагылдырылат.

44.4. Депутаттардын фамилиялары алардын фамилияларын жана аттарын, атасынын аттарынын баш тамгасын көрсөтүү менен, башка адамдардын – фамилияларын, аттарын, атасынын аттарынын баш тамгасын көрсөтүү менен, кызмат ордун жана иштеген ордун, эгерде иштебеген болсо жашаган жерин көрсөтүү менен коштолот. Жергиликтүү коомдоштуктун мүчөлөрү катышкан учурда алардын фамилиялары жана жашаган жер көрсөтүлөт.

44.5. Сессиянын протоколу сессиянын иши аяктагандан кийин 5 жумушчу күндөн кеч эмес жол-жоболоштурулат, ага жергиликтүү көнештин төрагасы жана жооптуу катчысы тарабынан кол коюлат. Туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарынын протоколу алар аяктагандан кийин 5 жумушчу күндөн кеч эмес жол-жоболоштурулат жана комиссиянын төрагасы жана комиссиянын жооптуу катчысы тарабынан кол коюлат.

44.6. Жабык сессиялардын материалдарын кошпогондо, жыйындардын протоколдорунун көчүрмөлөрү ачык кол жеткендей болуга тиши. Жооптуу катча жергиликтүү кенештин депутаттарына жана башка кызықдар адамдарга протоколдордун жана токтомдордун көчүрмөлөрүн берет, алардан көчүрүп алууларды жүргүзөт.

44.7. Жергиликтүү кенештин сессияларында жана туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарында видео-аудио жазып алуулар жүргүзүлүшү мүмкүн, алар жергиликтүү кенештин депутаттары учун жеткиликтүү болот.

44.8. Протоколдордун, видео жазып алуулардын түп нускалары жооптуу катчыда сакталат. Жыйындардын жана сессиялардын протоколдору, алардын тиркемелери тишиштүү жергиликтүү кенештин ыйгарым укугунун мөөнөтүнүн аралыгында сакталат. Жергиликтүү кенештин ыйгарым укуктары аяктаганда жыйындардын, сессиялардын протоколдору жана алардын тиркемелери туруктуу сактоого архивге тапшырылат.

44.9. Жергиликтүү кенештин жабык сессиясынын материалдары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартилте жол-жоболоштурулат.

45-глава. Жергиликтүү кенештин токтомдорунун аткарылышын көзөмөлдөө

45.1. Токтомдо аны жүзөгө ашыруунун тартиби белгиленилет, атап айтканда:

45.1.1. жалпысынан токтомдун же анын пункттарын же колдонууга киргизилишинин конкреттүү мөөнөттөрү жана жолдору;

45.1.2. токтомду жүзегө ашыруу боюнча органдарга жана кызмат адамдарына конкреттүү тапшырмалардын, аткаруу органынын жана анын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн (зарылчылыкка жараша) кызмат адамдарына «карата таасир этүү чарапарынын кабыл алынышы, аткаруу органынын башчысынын актыларынын жергиликтүү кенештин токтомуна ылайык келтирүү;

45.1.3. аны аткаруу учун мөөнөттөр белгиленилет.

45.2. Жергиликтүү кенештин ар бир токтомунда токтомдо көрсөтүлгөн тапшырмаларды аткаруу жүктөлгөн кызмат адамы же орган, ошондой эле токтомдун аткарылышын контролдоо жүктөлгөн кызмат адамы же орган көрсөтүлөт.

45.3. Токтомдун аткарылышынын жүрүшү жөнүндө маалымат угулгандан кийин, жергиликтүү кенеш төмөндөгүлөргө укуктуу:

45.3.1. аткарылган катары токтомду контролден алыш коую;

45.3.2. аткарылган катары токтомдун айрым пункттарын контролден алыш коую;

45.3.3. ошол токтом боюнча аткаруу мөөнөтүн жылдыруу;

45.3.4. башка кызмат адамына же органга контролдоо ыйгарым укуктарын жүктөө;

45.3.5. токтомду жокко чыгаруу;

45.3.6. токтомго өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү;

45.3.7. кошумча токтомду кабыл алуу.

45.4. Контролдоо боюнча отчёттун мөөнөтү токтомдун өзүндө көрсөтүлөт. Жергиликтүү кенештин төрагасы токтомдун аткарылышы учун контрол жүктөлгөн кызмат адамына же органга жергиликтүү кенештин сессиясында анын аткарылышынын жүрүшү жөнүндө маалымат берүүнү тапшырууга укуктуу.

V БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН АЙРЫМ ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН ИШКЕ АШЫРУУНУН ТАРТИБИ

46-глава. Жергиликтүү бюджетти киргизүүнүн жана бекитүүнүн тартиби

46.1. Бюджеттик процесстин ачыктыгын жана айкындалган, жергиликтүү бюджетти түзүүгө жарандардын катышуусун жана жергиликтүү бюджетти аткаруунун натыйжалары тууралуу отчеттуу кароону камсыз кылуу максатында жергиликтүү кенештин төрагасы жана бюджет боюнча туруктуу комиссиянын төрагасы бюджеттин долбоорун ошондой эле

жергиликтүү бюджеттин аткарылышы боюнча очетту бюджет боюнча жергиликтүү кенештин туруктуу комиссиясынын кароосуна киргизгенге чейин бюджет боюнча коомдук угууларды демилгелөөгө жана аны уюштурууну жана өткөрүүнү аткаруу органынын башчысына тапшырууга укуктуу.

46.2. Бюджет боюнча коомдук угуулардын натыйжалары жергиликтүү бюджеттин долбоорун жана анын аткарылышынын отчетун караган жана бекиткен учурда бюджет боюнча туруктуу комиссиялардын мүчөлөрүнө, жергиликтүү кенештин депутаттарына маалымат булагы катары кызмат қылат.

46.3. Жергиликтүү кенештин төрагасы жана бюджет боюнча туруктуу комиссиянын төрагасы аткаруу органынын, мамлекеттик салык кызматынан жана юридикалык жактардан жергиликтүү бюджеттин долбоорун өз учурунда жана сапаттуу түзүү үчүн керектүү болгон бардык маалыматтарды суратып алууга жана өзүнүн жыйындарында ошол органдардын жетекчилерин, коомдук угуулардын активдүү катышуучуларын, демилгечи топторду, коомдук бирикмелерди жана башка кызықдар адамдарды чакырууга жана угууга укуктуу.

46.4. Жергиликтүү бюджеттин долбоорун түзүү үчүн зарыл маалыматтар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартилте берилет.

46.5. Бюджет боюнча туруктуу комиссия бюджеттин долбоорун алдын ала кароону жүргүзөт жана аткаруу органынын отчетун угат, коомдук угуулардын катышуучуларынан жана башка кызықдар жактардан түшкөн сунуштарды эске алуу менен жергиликтүү кенештин сессиясына бюджеттин долбоору боюнча корутундусун берет.

46.6. Жергиликтүү кенештин сессиясында жергиликтүү коомдоштуктун жана башка кызықдар жактардын сын-пикирлерин жана сүнуштарын эске алуу менен жергиликтүү бюджеттин такталган долбоору ачык-айкын каралат, ошондой эле коомдук угуулардын натыйжалары боюнча бюджеттин аткарылышы тууралуу аткаруу органынын отчету каралат.

46.7. Тийиштүү жылга жергиликтүү бюджетти бекитүү, ошондой эле бюджеттин аткарылышы тууралуу жергиликтүү кенештин токтому жергиликтүү ЖМК гезити аркылуу жалпыга жайылтууга жатат жана документтердин көчүрмөсү маалымат тактайларына жайгаштырат.

47-глава. Жергиликтүү кенештин жарандарынын мыйзам чыгаруу демилгесин кароо

47.1. Мыйзамдардын жана жергиликтүү коомдоштуктун уставына ылайык жарандар мыйзам чыгаруу демилгесине ээ.

47.2. Жергиликтүү коомдоштук тарабынан жергиликтүү кенештин кароосуна киргизилген жана ушул Регламентте белгиленген тартилте жол-жоболоштуруулган ченемдик укуктук актынын долбоору (токтомдун долбоору) демилгечи топтун катышуусу менен тийиштүү туруктуу комиссия тарабынан каралат.

47.3. Жергиликтүү кенештин кароосуна киргизилген ченемдик укуктук актынын долбоору туруктуу комиссиянын корутундусун эске алуу менен демилгечи топтун, жергиликтүү коомдоштуктун өкүлдерүнүн катышуусунда жергиликтүү кенештин кезектеги же кезексиз сессиясында каралат.

47.4. Жергиликтүү коомдоштук тарабынан демилгеленген ченемдик укуктук актынын долбоорун кароонун жыйынтыктары боюнча кабыл алынган жергиликтүү кенештин чечими аны киргизген демилгечи топко, жергиликтүү коомдоштуктун мүчөлөрүнө расмий жазуу түрүндө жеткирилүүтө тийиш.

48-глава. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына ишенбестик билдириүү

48.1. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына ишебестик билдириүү жергиликтүү кеңештин депутаттарынын учтөн биринин демилгеси менен өткөрүлөт.

48.2. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына ишебестик билдириүү жөнүндө чечим жашыруун добуш берүү менен жергиликтүү кеңештин депутаттарынын жалпы санынын учтөн экисинин добушу менен кабыл алынат.

48.3. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына ишебестик билдириүү жөнүндөгү жергиликтүү кеңештин токтомунун долбоорунда анын 1-2 жылдан кем эмес аралыктагы ишмердүүлүгү төрөн талданып, документтер менен тастыкталган кемчиликтери, укук бузулары көрсөтүлүүгө тийиш.

48.4. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын башчысына анын ишмердүүлүгүндөгү кемчиликтер жана укук бузулар тууралуу сессияда маселе карала тургандыгы бир жума мурда кабарланууга тийиш.

49-глава. Жергиликтүү кеңеш тарабынан көзөмөлдөөчү ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу тартиби

49.1. Жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы, анын түзүмдүк бөлүктөрү өз ишинде жергиликтүү кеңештин алдында отчет берет жана көзөмөлүндө болот.

49.2. Жергиликтүү кеңештин көзөмөлдүк иши Кыргыз Республикасынын мыйзамына, бул регламентине ылайык жүзөгө ашырылат.

49.3. Жергиликтүү кеңештин көзөмөлдүк ишин жүзөгө ашыруучу субъекттер болуп депутаттар, фракциялар, туруктуу, убактылуу жана жумушчу комиссиялар эсептелет.

49.4. Көзөмөлдүк иши төмөнкү формада жүзөгө ашырылат: жергиликтүү кеңештин сессиясында отчетторду угуу; фракциялык сурамаларды жөнөтүү; маалыматтарды угуу.

49.5. Текшерүүлөрдү жүргүзүү жергиликтүү кеңештин төрагасынын буйругунун негизинде жүзөгө ашырылат.

49.6. Көзөмөлдүк иш-чараларды өткөрүү мөөнөтү 10 календардык күндөн ашпоосу керек. Финансылык олуттуу тартипи бузулар, бюджеттик каражаттарды жана башка ресурстарды мыйзамсыз жана натыйжасыз чыгымдоо фактылары табылган, ошондой эле жергиликтүү кеңештин көзөмөлдүк функциясын жүзөгө ашыруучу субъекттерге жолтоо болгон учурларда, баяндама каттын негизинде жергиликтүү кеңештин төрагасы комиссиянын иштөө мөөнөтүн узартат. Текшерүүлөрдү жүргүзүү текшерилип жаткан субъекттин негизги ишине жолтоо болбоосу керек.

49.6. Жүргүзүлген текшерүүлөрдүн жыйынтыктары боюнча маалыматтык кат даярдалат, ал жергиликтүү кеңештин төрагасына жөнөтүлөт. Текшерүүлөрдүн жыйынтыктары тиешелүү туруктуу комиссияда, фракцияда, зарыл болгон учурда сессияда каралат.

49.7. Текшерилген ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын жетекчилеринин дарегине табылган тартип бузуларды четтетүү боюнча сунуштар, жумушчу же туруктуу комиссиялардын чечимдери, маселе сессияда каралган учурда жергиликтүү кеңештин токтому жөнөтүлөт.

50-глава. Жергиликтүү кеңештин мамлекеттик бийлик органдары менен өз ара аракети

50.1. Жергиликтүү кеңеш Кыргыз Республикасынын Конституциясына, Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамына жана башка Кыргыз Республикасынын мыйзам актыларына ылайык мамлекеттик бийлик менен өз ара мамилелерин жүзөгө ашырат.

50.2. Мамлекеттик бийлик органдары жергиликтүү көнештин компетенциясына кирген маселелерди чечүүдө кийлигиппүгө укуксуз.

50.3. Жергиликтүү көнеш бийликтин аткаруу органдарынын компетенциясына кирген маселелерди чечүүдө кийлигиппүгө укуксуз.

50.4. Аймактын кызыкчылыгына тишиштүү маселелер боюнча сессияга тиешелүү министрликтердин, мамлекеттик комитеттердин, администривдик ведомстволордун шаардык жана райондук бөлүмдерүнүн, шаардын мэриясынын жана анын түзүмдүк бөлүктөрүнүн, айыл өкмөтүнүн өкүлдөрү чакырылат.

50.5. Аймакты өнүктүрүүнүн эң маанилүү маселелери боюнча шаардын мэриясы, айыл өкмөтү консультацияларды өткөрөт жана жергиликтүү көнеш менен өз чечимдерин жазуу түрүндө макулдашууларды жүргүзөт.

50.6. Жергиликтүү көнештин сессиясы жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына мамлекеттик ыйгарым укуктарды өкүлдөө жөнүндө келишимдерди бекитет.

51-глава. Жергиликтүү көнештин жарандык коомдун уюмдары менен өз ара аракети жана кызматташтыгы

51.1. Жергиликтүү көнеш айыл аймагын өнүктүрүүнүн маанилүү маселелерин даярдоодо жарандык коомдун уюмдарынын өкүлдөрү менен консультацияларды өткөрөт, сунуштарын жана пикирлерин эске алат, зарыл болгон учурда аларды жумушчук топторго тартат.

51.2. Жарандык коомдун уюмдарынын өкүлдөрү жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү боюнча көтөргөн демилгелөрүн, кайрылууларын кылдаттык менен алардын өзүн, башка кызықдар болгон тараптарды катыштырып талкуулайт, жакшы сунуштар боюнча маселе даярдап сессиянын каросуна киргизет.

51.3. Сессиянын токтомдорунун долбоорун коомдук экспертизадан өткөрүү зарыл болгон учурларда жарандык коомдун уюмдарынын өкүлдөрүн бул ишке тартат.

VI БӨЛҮМ. ДЕПУТАТТАРДЫН ШАЙЛООЧУЛАР МЕНЕН БОЛГОН БАЙЛАНЫШЫ. ДЕПУТАТТЫК СУРОО ТАЛАП

52-глава. Шайлоочулар менен иштөөнүн тартиби

52.1. Депутаттардын шайлоочулар менен иштөө тартиби, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, ишканаларга, мекемелерге жана уюмдарга кайрылуу жол-жобосу, депутаттын өкүлчүлүк ишинин кепилдигинин мааселелери депутаттын статусу жөнүндө мыйзам жана ушул Регламент менен аныкталат.

52.2. Жергиликтүү көнештин депутаттарынын шайлоочулар менен иштөөсүн камсыз кылуу үчүн мэрия, айыл өкмөтү жолугушуу үчүн аттайын жайларды бөлүп берет.

52.3. Жергиликтүү көнеш, анын Аппараты, жергиликтүү көнештин жооптуу катчысы сессиялардын ортосундагы мезгилде шайлоочулар менен ишти төмөнкүдөй юштурат:

52.3.1. шайлоочуларды кабыл алуу;

52.3.2. арыздарды, кайрылууларды, сунуштарды кароо;

52.3.3. шайлоочулар менен жолугушууларды, тегерек үстөлдөрдү, ачык эшиктер күндөрүн жана башка иш-чараларды өткөрүү;

52.3.4. шайлоочулардын арыздары боюнча мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарына депутаттык суроо-талаптарды жиберүү.

52.4. Аппараттын тиешелүү кызматкерлери, жооптуу катчы жыл сайын жергиликтүү көнештин депутаттарынын шайлоочулар менен иштөөсүнө сапаттык жана сандык талдоо жүргүзөт. Шайлоочулар менен иштөөнүн ар жылкы талдоосу жергиликтүү көнештин сессияларында депутаттар тарабынан каралат.

53-глава. Депутаттык суроо-талап

53.1. Депутат жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, айыл аймагынын/шаардын аймагында жайгашкан мамлекеттик менчикин үлүшү бар, республикалык же жергиликтүү бюджеттен каржылоо алган же мамлекеттик органдын функцияларын же функцияларынын бир бөлүгүн жүзөгө ашырган уюмдарга, мекемелерге, фонддорго, алардын кызмат адамдарына, алардын компетенциясына кирген маселелер боюнча депутаттык суроо-талаптарды жөнөтүүгө укуктуу.

53.2. Депутаттык суроо-талаптарда жеке мүнөздөгү же юридикалык мүнөздөгү көнештерди берүүнү талап кылуучу, ошондой эле айыптоону же мазактоону камтыган маселелерге жол берилбейт.

53.3. Көзөмөл органдарынын кызмат адамдарына, алардын өндүрүшүндө турган дайындуу иштер жана материалдар боюнча даректелген депутаттык суроо-талаптар, ушул органдардын жана адамдардын өз алдынчалыгын жана көз карандысыздыгын эске алуу менен жүзөгө ашырылууга тийиш.

53.4. Депутат суроо-талап менен кайрылган ар бир орган же кызмат адамы 14 күндө жазуу жүзүндө жеке өзү жооп берүүгө милдеттүү.

53.5. Депутаттардын жергиликтүү бийлик органдарына жана алардын кызмат адамдарына карата жергиликтүү көнештин сессиясынын учурунда жазуу жүзүндө же оозеки айтылган суроо-талаптары стенограмманын негизинде жол-жоболоштурулат, депутаттын өзү тарабынан кол коюлат жана аппарат тарабынан тиешелүү органдарга жөнөтүлөт.

Депутаттык суроо-талаптар атайын бланктa жол-жоболоштурулат жана аппарат, жооптуу катчы тарабынан жергиликтүү көнештин депутаттарына жеткиликтүү болгон депутаттык суроо-талаптардын жана аларга жооптордун бирдиктүү реестринде каттоого алынат.

VII БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНҮН АЙҚЫНДУУЛУГУ

54-глава. Жергиликтүү көнештин ишмердүүлүгүнүн айқындуулугу

54.1. Жергиликтүү көнештин ишмердүүлүгүнүн айқындуулугу, жергиликтүү көнештердеги маалыматтардын жараптарга жеткиликтүүлүгү жергиликтүү көнештердин ишине коюлган принциптүү талап болуп эсептелет.

54.2. Жергиликтүү көнештин ишин чагылдырۇу сессияларды жана жыйналыштарды телекөрсөтүү жана радио уктуруу, башка мамлекеттик жалпыга маалымдоо каражаттары боюнча берүү жолу менен, ошондой эле Жергиликтүү көнештин сайты аркылуу камсыз кылышат.

54.3. Жергиликтүү көнештин, фракциялардын, туруктуу комиссиялардын сессияларын жана жыйналыштарын видео-сүрөткө тартуу, ошондой эле үндөрдү жаздырып алуу белгиленген тартиптө жүзөгө ашырылат.

55-глава. Жергиликтүү көнештин сайты

55.1. Башкаруу органдарынын ишин санаиптештирүү жана маалыматты кагаз түрүндө алмашууну минимумга түшүрүү жөнүндөгү талапка ылайык Жергиликтүү көнештин сайты түзүлөт же анда жарыялануучу маалыматтар убактылуу тиешелүү жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органынын сайтында жайгаштырыдат.

55.2. Жергиликтүү көнештин сайтында жергиликтүү көнештин бекитилген иш пландары, кабыл алынып жаткан чечимдеринин долбоорлору жана кабыл алган токтомдору, аткарылып жаткан иштери жөнүндө дайыма жаңыланып туроочу маалыматтарды камтыган “Жергиликтүү көнештин түзүмү”, “Фракциялар”, “Туруктуу комиссиялар, “Ченем чыгаруу иши”, “Коомчулук менен байланыш” жана башка бөлүмдөр болот.

55.3. Маалыматтык материалдарды сайтка жайгаштырууну аппараттын кызматкерлери, жооптуу катчы жүргүзүшөт, көзөмөлдөөнү жергиликтүү кеңештин төрагасынын орун басары жүзөгө ашырат.

VIII БӨЛҮМ. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ЖООПТУУ КАТЧЫСЫ

56-глава. Жергиликтүү кеңештин жооптуу катчысы

56.1. Жергиликтүү кеңештин ишин уюштуруучулук жактан жергиликтүү кеңештин жооптуу катчысы камсыз кылат.

56.2. Жооптуу катчы жергиликтүү кеңештин ишин уюштуруу жагынан камсыз кылуу боюнча иштерди координациялайт, туруктуу (убактылуу) комиссияларга жана жергиликтүү кеңештин депутаттарына жардам көрсөтөт. Жергиликтүү кеңештин сессияларын уюштуруу жана ёткөрүү үчүн керектүү материалдарды даярдоону камсыз кылат.

56.3. Аппараттын жетекчиси/Жооптуу катчы жергиликтүү кеңештин жана анын органдарынын ишин камсыз кылуу боюнча төмөндөгүлөргө мильтеттүү:

56.3.1. жергиликтүү кеңештин токтомдорун каттоону жүргүзөт (каттоо журналында);

56.3.2. жергиликтүү кеңешке келип түшкөн каттарды кабыл алат жана каттайт, жергиликтүү кеңештин төрагасынын резолюциясына жараза каттарды аткаруучуга ёткөрүп берет;

56.3.3. жергиликтүү кеңештин сессияларына материалдарды, анын ичинде жергиликтүү кеңештин токтомдорунун долбоордорун жана анын туруктуу (убактылуу) комиссияларынын корутундуларынын долбоорлорун даярдоо боюнча ишти уюштурат;

56.3.4. жергиликтүү кеңештин жана туруктуу комиссиялардын иш пландарынын долбоорун иштеп чыгууга көмөктөшөт, бекилгенден кийин алардын өз учурунда аткарылышына көмөктөшөт;

56.3.5. сессияларды, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарын чакыруу жөнүндө жергиликтүү кеңештин депутаттарын маалымдайт;

56.3.6. жергиликтүү кеңештин сессияларынын протоколдорун жүргүзөт, сессияларда, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарында жергиликтүү кеңештин депутаттарын каттоону ишке ашырат;

56.3.7. чакырылган адамдарды, ачык сессияларга, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын жыйындарына катышууну каалаган адамдарды каттону жүзөгө ашырат;

56.3.8. жергиликтүү кеңештин иш кагаздарын, анын ичинде келүүчүлөрдү кабыл алуу журналын, депутаттарга кайрылган жарандардын кайрылууларын каттоону жүргүзөт;

56.3.9. жергиликтүү кеңештин токтомдорун жол-жоболоштурат, аларды (кучунө киргизүүгө) жарыялоону, каттоону, жергиликтүү кеңештин депутаттарына, тийиштү адамдарга, уюмдарга жана аткаруучуларга таратууну уюштурат;

56.3.10. расмий жарыялангандан кийин жергиликтүү кеңештин токтомунун көчүрмөсүн ченемдик укуктук актылардын Реестрине кошуу үчүн Юстиция министрлигинин аймактык бөлүмүнө жөнөтөт;

56.3.11. жергиликтүү кеңештин документтерин, туруктуу (убактылуу) комиссиялардын документтерин кошуп алганда, сактоону, системага osalууну жана тийиштү адабда кармоону камсыз кылат;

56.3.12. туруктуу, убактылуу комиссияларга, депутаттык топторго уюштуруучулук жагынан жардам көрсөтөт;

56.3.13. башка ченемдик укуктук актыларга, жергиликтүү кеңештин ушул Регламентине ылайык жана жергиликтүү кеңештин төрагасынын тапшырмасы боюнча башка иш-мильтеттерди жүзөгө ашырат.

56.4. Аткаруу органынын башчысы менен макулдашуу аркылуу жергиликтүү кеңештин төрагасынын тапшырмасына ылайык туруктуу (убактылуу) комиссиялардын

ишине көмөк көрсөтүү боюнча аткаруу органынын жооптуу катчысынын иш-милдеттери аппараттын кызматкерлерине жүктөлүшү мүмкүн.

57-глава. Регламентке өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн, Регламентти сактоо үчүн көзөмөлдү ишке ашыруунун тартиби

57.1. Жергиликтүү көнештин Регламентинин жаңы редакциясы, ага өзгөртүүлөр жана толуктоолор жергиликтүү көнештин депутаттарынын жалпы санынын көпчүлүк добушу менен жергиликтүү көнештин сессиясында кабыл алынат.

57.2. Жергиликтүү көнештин Регламентине өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу депутаттар, фракциялар, туруктуу комиссиялар тарабынан демилгеленген сунуштар тийиштүү туруктуу комиссияларда каралгандан кийин жергиликтүү көнештин сессиясынын күн тартибине киргизилет жана жергиликтүү көнештин сессиясында биринчи кезектеги тартилте каралат.

57.3. Жергиликтүү көнештин Регламентинин жоболорун чечмелеп түшүндүрүүнү жергиликтүү көнештин төрагасы жана төраганын орун басары ишке ашырат.

57.4. Жергиликтүү көнештин Регламентинин талаптарынын сакталышына контролдук кылуу жергиликтүү көнештин төрагасына жана төраганын орун басарына жана тийиштүү туруктуу комиссияга жүктөлөт. жергиликтүү көнештин сессиясы учурунда жергиликтүү көнештин Регламентинин талаптарынын сакталышына контролдук кылуу сессияга төрагалык кылуучуга жүктөлөт.